

Leo Tanner

Evangelizirati Da – ali Kako?

Priručnik za predavača s Koracima za praksu

Naslov originala:
Leo Tanner, Evangelisieren **Ja** – aber **Wie?**
Referentenunterlagen
© WEG 2012.

Leo Tanner, Evangelizirati **Da** – ali **Kako?**
Priručnik za predavača
S njemačkoga preveo i priredio Pavao Madžarević

Naputci u vezi s ovim materijalom za tečaj

Ovi materijali za tečaj sadrže *Poticaj*, *Korake za praksu*, *Dopunske tekstove* u vezi s dotičnom temom. Riječ je o produbljujućim biblijskim, duhovnim i praktičnim naputcima, uključujući i produbljujuće tekstove iz „Evangelii nuntiandi“ pape Pavla VI., pri čemu katkada u procesu produbljivanja može biti i udvostručivanja. To je zaliha obilja materijala iz kojega se može birati.

Za provođenje ovoga puta školovanja preporučuje se najprije pročitati uvodni tekst u temu i upoznati se s ondje iznesenim sadržajem. Za provođenje jednoga susreta školovanja daju se – što se sadržajno dijela tiče – više mogućnosti.

Prvo: Možete na temelju pitanja u *Koraci za praksu* produbiti poticaj. Pritom imate mogućnost na odgovarajućemu mjestu ubaciti dopunske misli i poticaje.

Drugo: Možete iz materijala izabrati ono što vama odgovara i zajedno sa svojim vlastitim iskustvima – sastaviti svoje osobno predavanje.

Za ovaj put školovanja vrijedi moto „Manje je više“. Zato je korisno sebi i članovima grupa ostaviti dostatno vremena za „Korake za praksu“ kao i za produbljujuće tekstove iz „Evangelii nuntiandi“. Jednu jedinicu može se tako produbljevati na više susreta grupa.

Stvarni „evangelizator“ je Duh Sveti. On otvara srca i u srce polaže čežnju za Bogom. Stoga je važno da čitav put školovanja bude praćen i nošen molitvom.

Uvodne misli

Neki portugalski proizvođač sapuna reče jednom svećeniku: „Kršćanstvo nije postiglo ništa. Premda se propovijeda već 2.000 godina, svijet nije postao bolji. Još uvijek postoji zlo i zli ljudi.“

Svećenik pokaže na prljavo dijete koje se na rubu ceste igralo u blatu i opazi: „Sapun nije postigao ništa. Prljavština i prljavi ljudi postoje još uvijek u svijetu.“ „Sapun“, odvratit tvorničar, „koristi samo ako ga se uporabi.“ Svećenik odgovori: „Kršćanstvo isto tako.“

Pripovijest govori o onome izazovu koji se razotkriva u predloženim *koracima za praksu*. Odvažuje vas da pokušate nešto o čemu se u današnjoj situaciji normalne crkvene svakodnevice malo govori: o tzv. evangelizaciji, o konkretnu i aktivnu nastojanju pridobiti nove ljude za Isusa.

Trajna zadaća

Riječ „evangeliziranje“ ili „evangelizacija“ moguće je razumjeti različito. U sveobuhvatnu smislu ona znači sveukupno poslanje Crkve, pa je prema tomu sve njezino činjenje „evangelizirajuće“. Ovdje želimo ovu riječ ipak razumjeti u specifičnijemu smislu, naime u aktivnu nastojanju upoznavanja ljudi s Isusom Kristom i dovodenja dotle da i oni sami žele s drugim ljudima podijeliti svoje iskustvo prijateljstva s Bogom.

Točno deset godina poslije Drugoga vatikanskog koncila napisao je papa Pavao VI. 1975. jednu encikliku na temu „Evangelizacija u današnjemu svijetu“, „Evangelii nuntiandi“. Papa Pavao htio je njome izraziti da prenošenje vjere spada bitno u provođenje Koncila. Odlomci iz ovoga dokumenta stoga će nas pratiti, i pri tome možemo otkriti da ova okružnica i za naše vrijeme daje smjerokazne i ohrabrujuće poticaje.

Nova evangelizacija je desetljećima tema Crkve. Potreba je sa svih strana poznata. Ali Crkva je sazivanjem sinode biskupa u Rimu u

listopadu 2012. za temu „Nova evangelizacija za prenošenje kršćanske vjere“ postavila signal. U vezi s time želi ovaj put izobrazbe posredovati neke praktične poticaje.

U vezi sa strukturom priručnika

Šest poglavlja nas upoznaju s evangelizirajućim procesom. I premda poglavlja slijede jedan nutarnji proces, jedva da će se dogoditi točno korak po korak ovim redosljedom. Ona hoće više rasvijetliti različite vidike koji spadaju u evangelizaciju i dati pomoć za njihovo provođenje u djelo. Pokazuju da je evangelizacija proces na putu. Nalik su na šest latica cvijeta koje se rastvaraju u cvijet.

Pojedina poglavlja imaju sljedeću strukturu: Najprije razmatramo *Poticaj*. U ovome poticaju uzimamo sebi slobodu da biblijske tekstove gledamo uvijek pod jednim specijalnim kutom gledanja koji nam pomaže bolje razumjeti nutarnji proces evangelizacije. Zatim se okrećemo praktičnim pitanjima pod naslovom *Koraci za praksu*. Za produbljivanje praktičnih koraka služe *Dopunski tekstovi* vezani uz pojedinu temu. Ovi poticaji hoće pomoći da onaj vidik o kojemu smo razmatrali, učine plodnim za praksu. Na kraju, za produbljivanje, razmatramo o nekim slobodno izabranim tekstovima iz već spomenute enciklike pape Pavla VI. „*Evangelii nuntiandi*“.

Ovaj priručnik je namijenjen ljudima koji u sebi opažaju čežnju i želju prenijeti evanđelje drugim ljudima. Dobro je ići tim putem u zajednici, jer i Isus je svoje učenike slao dvojicu po dvojicu. Molite Duha Svetoga za neke osobe, da biste zajedno s njima mogli razmijeniti svoje misli i iskustva.

Možda već jeste u nekoj molitvenoj grupi, biblijskome kružoku... i kao grupa hoćete poći ovim putem. Tada može imati smisla mjesečno razgovarati o jednoj cjelini ovoga puta, pretočiti ju u djelo i na sljedećemu susretu razmijeniti stečena iskustva i moliti jedni za druge. – U evangelizaciji se ne radi o metodama, nego o susretu s Bogom ljubavi. Stoga neka čitav put bude praćen molitvom. Jer samo Božji Duh može otvoriti, dodirnuti i evangelizirati naša srca i

srca drugih ljudi. Želim puno radosti, vodstvo Duha Svetoga i iskustvo njegova djelovanja.

Prvi korak:

Jačati vlastitu inicijativu – otvoriti srce

Srdačno vas pozdravljam na prvome susretu izobrazbe u vjeri: „Evangelizirati *Da* – ali *Kako?*“ Započinjemo s temom: Jačati vlastitu inicijativu – otvoriti srce.

Od Antoina de Saint-Exupéry potječe rečenica: „Želiš li graditi brod, ne sazivaj ljude bubnjajući da bi pripremili drva, podijelili zadatke i rasporedili posao, nego ih pouči čežnji za beskrajima mora.“ Na početku svakoga putovanja stoji čežnja. A – što može u nama pobuditi čežnju da danas prenosimo vjeru?

Ljubav prema ljudima

Kad sam sa 17 godina iskusio veliku Božju ljubav, ispunjala me golema radost. Bio sam presretan što smijem poznavati nebeskoga Oca. Tako sam mu otvorio svoj život i rekao: „Učini iz moga života ono što ti hoćeš. Jer to će za mene biti ono najbolje.“ To je iz temelja promijenilo moj život. Otvorili su mi se posve novi obzori onoga što je život. U meni je od tada dubok mir, sreća koja me iznutra ispunja i nosi. U meni otada gori čežnja da ovo iskustvo mogu steći i drugi ljudi.

Tko je ispunjen radošću i srećom evanđelja, iznutra je tjeran da ljudima koje voli prenese ovo blago. Jer s ovim blagom imaju ti ljudi jedno veliko TI, koje ih ljubi 100%, koje ih razumije, kojemu se mogu povjeriti sa svim svojim pitanjima i neriješenim problemima. Imaju jedno TI koje traži njihovu veliku žeđ za ljubavlju, za smislom, za srećom, za radošću, za sigurnošću, za bezuvjetnim prihvaćanjem, za ozdravljenjem i oprostjenjem. U njihov život dolazi posve novo svjetlo, nerazoriva nada. Oni tada znaju da sve, sve bez ostatka postaje dobro.

Radost zbog evanđelja u vlastitome srcu i ljubav prema ljudima prva je motivacija za prenošenje evanđelja.

Isusova ljubav

Zamislimo si: Negdje u Africi postoji mravinjak u kojemu vlada kaos i gdje mravi jedni drugima otežavaju život. I sada vam padne na pamet da tim malim, siromašnim mravima pružite svoju pomoć.

Još više, vi želite tim malim mravima pokazati da ste njihov prijatelj, da ih volite, da ih volite kao svoju vlastitu djecu. I da bi ti mravi povjerovali u vašu ljubav, vi ste spremni sami postati mrav. „Ludo! Nemoguće! To ne ide!“ Za ljude bi to bila stvarno luda i nemoguća ideja.

Ali Bog je u svojoj ljubavi prema nama ljudima to učinio: Došao je k nama u svome vlastitom Sinu kao bespomoćno, maleno dijete. Isus je bio spreman napustiti blaženstvo neba i približiti nam se. Isus je time htio pokazati da su Bogu bez iznimke važni svi, posebno izgubljeni i siromašni. „Jer Sin Čovječji dođe potražiti i spasiti izgubljeno“ (Lk 19,10).

Isus je probio neke predrasude svoga vremena i pošao k ljudima, čak i varalicama, prostitutkama, k bolesnima i gubavcima s kojima nitko nije htio imati nikakva posla. Svima je pokazao da su Bogu važni i da im Bog želi darovati svoje prijateljstvo. Sve to je učinio da bi ljudi mogli iskusiti Božju ljubav. Tako je naposljetku bio čak spreman uzeti na sebe i najbrutalniju smrt na križu, da bi sve ljude izveo iz izgubljenosti krivnje u kraljevstvo ljubavi svoga Oca.

Ovdje se pokazuje druga motivacija za prenošenje evanđelja: Isusova ljubav prema izgubljenima. Isus hoće spasiti ljude i povesti ih u spasenje, u vječni život. I ako smo danas njegovi prijatelji, onda hoćemo Isusu u tome pomoći.

Isusov nalog

Ali naša ljubav prema Isusu ponekad nije tako velika. Katkada je potrebno pogurati nas da se pokrenemo. Isus je na kraju Matejeva evanđelja rekao: „*Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode. Krstite ih u ime Oca i*

Sina i Duha Svetoga i učite ih vršiti sve što sam vam zapovjedio“ (Mt 28,18b-20).

„Pođite“, „učinite“, „krstite“, učite“ – pod time se podrazumijeva aktivno činjenje. Ali mi smo se višestruko priviknuli na to da ostanemo pasivni, da čekamo. Dok se u župnoj zajednici mnoge snage ulažu u održanje vlastitoga „pogona“, Isus svraća naš pogled prema van. Isus želi da opazimo izgubljene u našoj okolini, a time i mnoge nevolje onih ljudi s kojima skupa živimo.

„Pođite“ znači prikloniti svoje srce ljudima s kojima se susrećemo u svakodnevici: u obitelji, u susjedstvu, na radnome mjestu, u slobodno vrijeme pri zajedničkim interesima, u župnoj zajednici. S kime se susrećem? Kako je tim ljudima? Čime se bave? Komu me Isus želi poslati da ga upoznam s evanđeljem?

Bog danas polaže posve novu nadu u laike. Oni su krštenjem i potvrdom pozvani na apostolat, na prenošenje vjere. Bog računa s njima, sa svima nama. Jer ima ljudi do kojih možete doprijeti samo vi, koje samo vi možete dovesti do izvora nade. Papa Ivan Pavao II. napisao je u svojoj apostolskoj pobudnici „Crkva u Europi“: „Tebi je darovana ta nada da ju u svako vrijeme i na svakome mjestu radosno prenosiš. Navještaj Isusa, koji je evanđelje nade, neka dakle bude tvoja čast“ (45).

Jedan njemački biskup rekao je na jednoj konferenciji: „Nije loše što Crkva ne raste. Loše je ako više ne želi rasti.“ Jer to bi uputilo na jedan od najvećih nedostataka: Pomanjkanje radosti u vjeri, izostanak Duha Svetoga.

Papa Pavao VI. je rekao: „Evanjelizacija je djelo milosti i stvarni poziv Crkve, njezin najdublji identitet. Ona je tu da evangelizira...“ (EN, 14). Kad se dakle iznova upuštate u put prenošenja evanđelja, vi time jačate svoj vlastiti kršćanski identitet.

To će i vama samima donijeti blagoslov.

Koraci za praksu (1)

Tko je upoznao Isusa, bio je tim iskustvom toliko zahvaćen i oduševljen, da je tu poruku i iskustvo prenio na one koje je poznao (usp. Iv 1,35-49). Taj način *evangelizacije odnosom* najprirodniji je način da svoje bližnje dovedemo u kontakt s evanđeljem. Jer što se bliže nekomu čovjeku stoji, to se više mogućnosti ima za svjedočenje o Božjemu djelovanju.

Ipak pođimo korak po korak: Pitajmo se:

1. Što je meni po vjeri darovano?

---

2. Kako bi moj život izgledao da ne poznajem kršćansku vjeru?

---

3. „*Ljubav nas Kristova tjera*“ (2 Kor 5,14). Možemo moliti za to da to tjeranje Isusove ljubavi u nama – a time i čežnja i radost za prenošenje evanđelja – u nama raste:

„**Isuse Kriste, došao si k nama iz ljubavi da spasiš nas ljude. Želiš da svi ljudi iskuse tvoje spasenje. Molim te: Ponovno me oduševi za evanđelje. Ispuni me svojim Duhom ljubavi. Daj da u meni rastu čežnja i radost donijeti tvoje evanđelje ljudima kojima me šalješ. Zahvaljujem ti za dostojanstvo što smijem tebi služiti i pomagati. Amen.**“

4. Sada mogu pogledati sve osobe svoga kruga odnosa i promatrati njihovu situaciju: u vezi s time mogu se primjerice pitati:

Je li ta osoba sama, oženjena, rastavljena, udovica, živi li odvojeno? Ima li djecu? Koje dobi? Koje hobije ima, nadarenosti, za što se zanima, u čemu je posebno strastvena itd.? Kako izgleda njezina situacija na poslu, u stanovanju?

Koja osoba je u prijelaznoj situaciji, gdje se mora ponovno orijentirati i snaći? Tko živi u teškoj situaciji i doživljava trpljenje? Tko traži „više“ u životu?

Koja od tih osoba¹ je meni – možda i samo za djelić nutarnjega praćenja – stavljena na srce? Te osobe oikosa (možda 1-3 osobe) mogu sada zabilježiti:

---

¹ „Oikos“ je grčka riječ za „kuću“, „ognjište“. U grčko rimskoj kulturi „oikos“ je opisivala ne samo neposrednu obitelj s kojom se skupa živjelo, nego je uključivala i robove, obitelji robova, prijatelje, pa čak i kolege na poslu. „Oikos“ znači sferu utjecaja jednoga čovjeka, njegov splet socijalnih odnosa, ono što ga okružuje. U nastavku se te osobe u ovom Priručniku nazivaju osobe oikosa.

Dopunski tekstovi uz – Jačati vlastitu inicijativu

Isus govori: „*Ta Sin Čovječji dođe potražiti i spasiti izgubljeno*“ (Lk 19,10). Isus u potrazi za izgubljenim ljudima prepoznaje svoje poslanje. Izgubljenost poznaje puno vidika. „U sadašnjemu trenutku, kada toliki ljudi žive u različitim vrstama pustinje, prije svega u pustinji tame Boga, pražnjenja duša koje više ne znaju za dostojanstvo i put čovjeka, Papa Benedikt XVI. dozvao je svijetu u sjećanje: 'Crkva kao cjelina i pastiri u njoj moraju se kao i Krist dati na put da ljude izvedu iz pustinje na mjesta života – do prijateljstva sa Sinom Božjim, koji nam dariva život, život u punini'“

Što znači izgubljen? Evangelički pastor Jörg Zink upućuje na jedno daljnje značenje izgubljenosti: kovanica koja leži ispod ormara, izgubljena je jer ju ondje nitko ne traži. Prsten koji s mosta padne u rijeku izgubljen je jer ga voda i pijesak otplavi i ne isplati se ondje ga tražiti. Ovo je odlučujuće: Ne isplati se. Previše je to mučno. Jörg Zink upućuje dalje na to što osjeća izgubljeni čovjek: „Napustili su me. Više se ne isplati tražiti me. Nisam važan. Više me ne trebaju. Zaboravili su me. Ide i bez mene.“

Kad dođe Isus „*potražiti i spasiti izgubljeno*“, njemu je prije svega stalo do ljudi koji se osjećaju „izgubljeni“ i nevrjedni. On ide za njima. Hoće im djelom i riječju pokazati da su Bogu na srcu, da su Bogu važni.

Zato Isus krši predrasude svoga vremena. Ide k varalicama, siromasima, prostitutkama, prljavima. Ide k onima koji žive nečisto i od kojih se mora distancirati. Ide k onima koji u očima društva Bogu nisu važni. Ide k njima, jede s njima da im pokaže da su upravo oni Bogu važni, da Bog upravo njima hoće darovati svoje prijateljstvo.

Novo gledanje

Isusovo ponašanje i ovo novo gledanje nailaze na odbijanje. Osobito kod naobraženih, farizeja, pismoznanaca i saduceja. Oni

misle da znaju tko je Bogu važan, a tko nije. Oni imaju svoj vlastiti popis ocjena. Na njemu ti „izgubljeni“ ljudi nemaju mjesta. Njima je jasno da je Bog ove otpisao.

Isus je zapanjen i tužan zbog zasukanoga i krivog načina gledanja tih ljudi. Zato im želi razbistriti tko je Bogu važan. Da se u ovoj odlučujućoj točki ne bi više javljale krive predodžbe, pripovijeda on tri prisposode s istim sadržajem.²

Uvod u te tri prisposode glasi: „*Okupljahu se oko njega svi carinici i grješnici da ga slušaju. Stoga farizeji i pismoznanci mrmrljahu: 'Ovaj prima grješnike i blaguje s njima'*“ (Lk 15,1-2). „*Nato im Isus kaza ovu prisposodu: 'Tko to od vas, ako ima sto ovaca pa izgubi jednu od njih, ne ostavi onih devedeset i devet u pustinji te pođe za izgubljenom dok je ne nađe? A kad je nađe, stavi je na ramena sav radostan pa došavši kući, sazove prijatelje i susjede i rekne im: Radujte se sa mnom! Nađoh ovcu svoju izgubljenju. Kažem vam, tako će na nebu biti veća radost zbog jednog obraćena grješnika nego li zbog devedeset i devet pravednika kojima ne treba obraćenja'*“ (Lk 15,4-7).

U drugoj prisposodi radi se o izgubljenom kovanici: „*Ili koja to žena, ima li deset drahma pa izgubi jednu drahmu, ne zapali svjetiljku, pomete kuću i brižljivo pretraži dok je ne nađe? A kad je nađe, pozove prijateljice i susjede pa će im: 'Radujte se sa mnom! Nađoh drahmu što je bijah izgubila.'* Tako, kažem vam, biva radost pred anđelima Božjim zbog jednog obraćena grješnika“ (Lk 15,8-10).

I treća prisposoda, „*o izgubljenome sinu*“, govori na sličan način (usp. Lk 15,11-32). Ove prisposode hoće uputiti na tri bitna vidika.

1. Nedostaje nešto dragocjeno

Nedostajuća ovca bila je pastiru jako važna. Ona je bila dio njegova životnog uzdržavanja. Žena je ovisila o izgubljenom drahmi. Možda je bila udovica, i to što je bila izgubila, bila je desetina njezina

---

² To su prisposode: O izgubljenom ovci, izgubljenom drahmi i izgubljenome sinu u Lk 15.

imetka. Koliko je sin bio važan ocu, vlastitoj majci, razumije se samo od sebe.

Mogu navesti različite razloge zašto se nešto ili netko izgubio. Poruka prisposode polazi od činjenice izgubljenosti. Ona pokazuje da Bog svoju pozornost usmjeruje upravo na to izgubljeno, na izgubljene. Oni su Bogu važni.

2. Vrijedno svakoga truda

Ono što je nedostajalo bilo je toliko vrijedno, da su pastir i žena proveli veliku akciju traženja. Pastir ostavlja 99 ovaca same i izgubljenu ovcu traži tako dugo dok ju ne nađe. Žena mete čitavu kuću i neumorno traži dok ne nađe novčanicu. Otac se suzdržava od aktivnoga traženja jer poštuje slobodu svoga sina. Ali svakodnevno izgleda za njim i zato ga „*ugleda dok je još bio daleko*“ (Lk 15,20).

Tko gubi nešto što mu puno znači, pokušava sve da to nađe. U toj potrazi pokazuje se koliko je dotičnomu izgubljeno vrijedno. I Bogu su svi ljudi toliko važni, da je u svome Sinu sam postao čovjekom i došao k nama.

Da bismo mi ljudi izišli iz najveće izgubljenosti, otuđenja po grijehu, Bog ide još puno dalje. Da bi ljudi mogli razumjeti ovu njegovu nedokučivu ljubav, Bog poseže za ljudima neshvatljivim činom: Bog daje svoga vlastitoga, ljubljenog Sina da bi za spasenje, otkupljenje čitavoga čovječanstva uzeo na sebe najsramočniju, najpogrdniju i najgoru smrt, koju čovjek u Isusovo vrijeme može na sebe uzeti; smrt na križu.

Ivan piše: „*Budući da je ljubio svoje koji bijahu na svijetu, ljubio ih je do kraja*“ (Iv 13,1b). Do kraja znači: do krajnosti, više apsolutno nije moguće. Tko pogleda na Isusa, a posebno na križ, njemu Božja poruka dolazi ususret: Toliko sam Bogu vrijedan! Toliko sam ljubljen!

3. Radost zbog pronađenoga

Pastir ovaca, žena i otac priređuju veliku svečanost: „*Radujte se sa mnom, nađoh svoju ovcu / drahmu izgubljenu...*“ (usp. Lk 15,4-9).

Ali ni to nije dosta. I čitavo nebo kliče: „*Tako biva radost pred anđelima Božjim zbog jednog obraćena grješnika*“ (Lk 15,10).

Tako čini i otac u prisposobi „*o izgubljenome sinu*“ veliku svečanost: „*Brzo iznesite haljinu najljepšu i obucite ga! Stavite mu prsten na ruku i obuću na noge! Tele ugojeno dovedite i zakoljite, pa da se pogostimo i provešimo jer sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se. I stadoše se veseliti*“ (Lk 15,22-24).

Ova veličina svečanosti pokazuje dotičnomu koji je nađen: Mora da sam nevjerovatno važan. Bog radi mene priređuje ogromnu svečanost!

Isusova ljubav u nama

Naša zadaća nije osuđivanje, nego ljude prihvatiti i dati im iskusiti da je za njih moguć novi put. Isusov Duh nam govori da su upravo oni Bogu važni: ravnodušni, nevjernici, azilanti, ljudi drugih religija... Bogu su važni seksualni zločinci, ovisnici o drogi, mutni karakteri... Ti i ja – mi još nismo susreli čovjeka koji Bogu ne bi bio važan! Ni jednoga – apsolutno ni jednoga!

Gdje su ljudi dodirnuti ovim Božjim načinom gledanja i njegovim prevelikim milosrđem, u njihovu srcu raste novost: milosrdna Isusova ljubav prema izgubljenima.

Pavao se borio protiv kršćana i namjeravao ih istrijebiti. Ali onda je iskusio Božje milosrđe. Duboko ga je dirnula Božja ljubav. I to ga je promijenilo. Budući da je ovu spasonosnu i spasenje darivajuću ljubav Isusa Krista sada osjetio na sebi, mogao je kasnije reći: „*Ljubav nas Kristova obuzima*“ (2 Kor 5,14).

Nebeski Otac je duboko u nas krštene i krizmane položio Isusova Duha. Kad ovaj Duh postane u nama djelotvoran, pokazuje nam da je smisao našega života više od pristojna i eventualno još crkvenoga života; više nego ljubiti obitelji i prijatelje i imati uspjeha. Ovaj Duh nas poziva da aktivno i zajedno s drugima uđemo u Isusovo milosrđe i sudjelujemo na velikoj Božjoj akciji traganja.

Isusov nalog i moguće reakcije

Isusov nalog: „*Pođite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svemu stvorenju*“ (Mk 16,14-15) mogla bi izazvati različite reakcije.

Šimun Petar: Ali, Gospodine, zar si potpuno zaboravio da imam obitelj? Ne mogu biti uvijek na putu. Moram uzeti stanoviti obzir. Ipak ne mogu biti tu samo za tebe.

Andrija: Isuse, ne možeš to jednostavno misliti ozbiljno. Propovijedati evanđelje svim ljudima? Za to treba učiti druge jezike gdje sam ja na tome području vrlo nenadaren. Možda bi bilo bolje da ljudi kojima nas šalješ, najprije nauče naš jezik i naš način života. Naša kultura je puno viša. Ne, ne vjerujem da je to za mene.

Bartolomej: Zapravo bih jako rado sudjelovao na ovoj zadaći. Ali bi mi bilo draže da najprije promijeniš neke strukture. Ne mogu podnijeti da netko stoji iznad mene. Tebe, Isuse, želim prihvatiti, ali ni u kojemu slučaju ne želim surađivati s konzervativnim Jakovom.

Ivan: Rado bih učinio to za što me moliš, Gospodine, ali što ako ne nađem ženu? Ni jedna djevojka se neće udati za nekoga tko je toliko na putu i nema siguran i utjecajan položaj u društvu.

Matej: O toj stvari bih još malo razmislio, ako od mene ne bi očekivao da i u financijskome pogledu budem potpuno ovisan o tebi. Ne mogu se tek tako sprijateljiti s mišlju da živim od darova. Ako bi mi ponudio sigurnu plaću i uobičajene socijalne pogodnosti, tada bih još jednom razmislio.

Jakov: Upravo radim na tome da sama sebe temeljito upoznam da bih sebe ostvario. Za mene je ponajprije važno da otkrijem i razvijem svoje vlastite darove. Jedno sam već pronašao: Ono što me najviše motivira jest priznanje. Ne vjerujem da mi možeš ponuditi dostatno priznanja i uvažavanja pri ispunjenju ove zadaće.

Filip: Ali, Gospodine, ti ipak znaš da uopće ne volim tolike akcije i događanja. Vrlo sam zadovoljan s nekoliko misionarskih kontakata i nekoliko ljudi koje mogu uvesti u vjeru. Sigurno je tvoju zadaću moguće i tako ispuniti.

Tadej: Plan zvuči potpuno u redu. Samo da se ne moram obvezati na tu jednostavnu poruku. Ona je za mene previše

jednostavna, premalo na intelektualnoj visini. Nasljedovao bih te ako bih mogao razraditi tvoje temeljne misli i unijeti svoje vlastite ideje.

Jakov (sin Alfejev): Moja odluka ovisit će o položaju koji mi nudiš. Navedi mi nekoliko mogućnosti, razmislit ću o njima i za nekoliko tjedana te informirati o mojoj odluci.

Šimun Kanaanac: Isuse, vjerujem da najprije moraš raditi na svojoj pojavnoj slici i učiniti nešto na području rada s javnošću. Meni nedostaju ugodna ekipa i moderan uzor. Osim toga teško se mogu poistovjetiti s pokretom koji je primjerice povezan s poslovnim ljudima kao što je Matej.

Toma: Ozbiljno ću razmisliti o tome ako ostaviš otvorenu mogućnost da se poslije nekoga vremena mogu opet vratiti svojim starim zadacima. Jako sam zainteresiran za to da se dalje obrazujem. Želim još puno toga doživjeti i upoznati.

Isus: Mislim da moram potražiti drugi tim. Žao mi je za vas. Moj nalog mogu ispuniti jedino ljudi koji su bezuvjetno poslušni. Više volim raditi s ljudima koji mi svoj život stavljaju na raspolaganje bez ograničenja. Onima koji me nasljeđuju obećao sam Duha Svetoga koji će ih osposobiti da ispune ovu zadaću. Ista snaga koja je mene uskrisila od mrtvih, stoji na raspolaganju i njima.

Apostoli su se upustili u ovoga Duha koji je u njima raspirio žar oduševljenja. I slijedeći toga Duha učenici djeluju drukčije: „*Oni pak odoše i propovijedahu posvuda, a Gospodin surađivaše i utvrđivaše riječ popratnim znakovima*“ (Mk 16,20).

Time se kod apostola potvrđuje iskustvo koje do danas stječu mnogi ljudi: Prava ljubav raste gdje ju se razdaje. Slično je i s radošću u vjeri: Radost evanđelja i vlastite vjere raste onda kad se oboje podijeli s drugima. „*Vjera postaje snažna prenošenjem*“ (Ivan Pavao II.). Najčešće smo sami tako obdareni.

Ovo je jedan daljnji razlog: Kao Isusovi prijatelji hoćemo ozbiljno uzeti njegov nalog.

Dopunski tekstovi uz – Otvoriti srce

Kod evangelizacije radi se o tome da supomažemo Uskrsnulomu da se on danas obrati ljudima i mogne ih uvesti u svoje prijateljstvo. Mi smo glasnici koji služe njegovu dolasku i djelovanju. Na stanovit način smo u skladu s Isusovim nalogom: „*Nakon toga odredi Gospodin drugih sedamdesetdvojicu učenika i posla ih po dva pred sobom u svaki grad i u svako mjesto kamo je kanio doći*“ (Lk 10,1). Mi mu dakle pripremamo put.

Razmatranje vlastitih odnosa

Mi iz dana u dan dolazimo u dodir s ljudima. Za neke od njih možemo imati službu glasnika. Kako to možemo prepoznati?

U vlastitome svijetu postoji određeni broj osoba koje tvore mrežu naših odnosa. To su ljudi s kojima se posve prirodno tijekom našega dana susrećemo. Možemo pritom recimo razlikovati sljedeće grupe:

- One koji pripadaju obitelji, ukućanima i krugu prijatelja (rodbina).
- One koji stanuju nama geografski blizu (susjedi).
- One koji gaje iste interese i hobije (slobodno vrijeme, udruga...).
- One s kojima smo u svakodnevici redovito nečim povezani (rad, škola...).
- One s kojima se susrećemo u župnoj zajednici (župljani).

K ovomu dolaze i spontani kontakti i odnosi koje možemo ubrojiti u mrežu naših odnosa.

Staviti na srce

Pogledamo li mrežu svojih odnosa, možemo razmisliti koji su nam ljudi posebno na srcu. Tada mogu sljedeće misli biti korisne.

Poslije razgovora sa Samarijankom na Jakovljevu zdencu daje Isus svojim učenicima zanimljiv odgovor: „*Ne govorite li vi: 'Još četiri*

mjeseca i evo žetve?' Gle, kažem vam, podignite oči svoje i pogledajte polja: već se bjelasaju za žetvu“ (lv 4,35).

Sa „bjelasaju se za žetvu“ misli Isus na predstojeće obraćenje mnogih Samaritanaca. Oni su postali „zreli“ po različitim okolnostima i iskustvima. Sam Bog je na njima i u njima već dugo radio preko susreta i iskustava. Ali sada još treba svjedočanstvo žene da bi ubrao svoju žetvu, to znači doveo ljude u Božju spasenjsku ljubav. A tako se zatim i dogodilo.

Svaki plod ima vlastito vrijeme zrelosti odnosno žetve. Tko žanje prerano ili prekasno, promašio je predviđeno vrijeme. Tako je i za nas važno da budemo budni za dobar trenutak. Duh Sveti nas hoće učiniti otvorenima i produbiti sposobnost uživljanja u druge ljude. Tako se možemo pitati postoje li i stanovite indicije za ovu otvorenost.

Bog „radi“ na ljudima preko onoga što oni doživljavaju. Više od svih riječi ljude obilježavaju životna iskustva. Smijemo poći otuda da je on, koji nas šalje, ljude pripremio. Koji ljudi bi to mogli biti?

Kad bi bilo po nama, brzo bismo znali koje bismo osobe izabrali. Najčešće ljude s kojima smo emocionalno povezani, kao primjerice naš partner, djeca, dragi prijatelji... Ali budući da smo njegovi suradnici, treba njega pitati i njega čuti. Katkada upravo za te osobe s kojima smo „emocionalno“ povezani, nismo njegovo „oruđe“. Ali ako idemo vjerno njegovim putem i njemu služimo ondje kamo nas on poziva, iznadit ćemo se na koji način on „evangelizira“ naše bližnje.

Osluškujući Duha Svetoga, koje osobe nam on stavlja na srce, može biti korisno promisliti o trima područjima na kojima su ljudi više otvoreni za poruku evanđelja – a time i „zreli za žetvu“.

– Ljudi u situacijama obrata

Ljudi koji žive u situaciji preokreta često pokazuju veću otvorenost za novo. Pod situacijama preokreta podrazumijevamo vremenski razmak u kojemu je uobičajeno ponašanje neke osobe ili obitelji nekim neobičnim događajem stavljeno u pitanje. Oni se

moraju nanovo orijentirati. Ovi događaji mogu biti vesele ili tužne naravi. Što više se ponovno uspostavlja uobičajeni ritam života, to manjom biva u pravilu vlastita otvorenost.

Takve prijelazne situacije su primjerice:

- smrt bračnoga druga
  - rastava bračnih partnera
  - boravak u zatvoru
  - teška bolest, nezgoda
  - vjenčanje
  - svađa i pomirenje s partnerom
  - trudnoća, rođenje
  - kad djeca pođu krivim putem
  - kad obitelj napusti kći ili sin
  - supruga koja opet počinje raditi
  - problemi na radnom mjestu, nezaposlenost
  - promjena uvjeta rada
  - poteškoće s financijama / dugovi
  - poteškoće sa zakonom
  - promjena škole
  - novi hobi, praznici
- **Ljudi koji iskuse trpljenje**
- Ljudi se otvaraju preko nevolja. Takve nevolje mogu primjerice biti:
- kad se ljude ismijava, previđa, potiskuje na rub.
  - ljudi s kojima se ne želi imati nikakva posla.
  - samoća, nerazumijevanje, tuga, pomanjkanje životne radosti.
  - preopterećenost i poteškoće s djecom, u braku, u zvanju, u susjedstvu... Ljudi se osjećaju sami i napušteni.

Ovamo može pridoći i sljedeće: Svaki čovjek tijekom svoga života iskuse da je potreban otkupljenja i da treba pomoć. Nitko ne može sam sebi dati smisao o životu poslije smrti. Nitko se ne može sam od sebe osloboditi zla i postati potpuno spašen. A vrijeme kad ljudi

mogu prepoznati i priznati svoju vlastitu potrebu otkupljenja može biti vrlo različito.

– Ljudi „koji traže“

Nadalje, otvoreni su ljudi koji su na neki način u potrazi. U svakome čovjeku živi čežnja za ljubavlju, da se bude vrijedan, za osloncem, koji u konačnici može darovati samo Bog. Ima trenutaka u kojima se ova čežnja javlja.

Na ovu religioznu čovjekovu čežnju postoji sva sila religioznih ponuda. Nastaju novi oblici religioznih grupa. Ljudi traže svoje „spasenje“ u različitim „nadosjetilnim praksama“ – u ezoteriji. Unatoč opadanju posjetitelja nedjeljnoga bogoslužja religiozna čežnja ostaje i dalje.

Tekstovi za produbljanje iz „Evangelií nuntiandi“

Ovdje razmatramo odlomke iz „Evangelií nuntiandi“. Ono što mi je važno mogu označiti ili zabilježiti.

Apostolska pobudnica „Evangelií nuntiandi“ Njegove Svetosti pape Pavla VI. biskupima, svećenicima i svim vjernicima Katoličke crkve o evangelizaciji u današnjemu svijetu, 8. prosinca 1975.

1. Navještanje evanđelja ljudima našega vremena, koji su puni nade, a u isto vrijeme pritisnuti strahom i tjeskobom, nesumnjivo je služenje kršćanskoj zajednici, ali i svima ljudima.

14. Crkva to zna. Ona je duboko svjesna da se Spasiteljeva riječ „*Treba da navješćujem evanđelje o kraljevstvu Božjem*“ (Lk 4,43) posvema na nju odnosi. Ona dragovoljno dodaje sa sv. Pavlom: „Jer što navješćujem Evanđelje, nije mi na hvalu, ta dužnost mi je. Doista, jao meni ako evanđelje ne navješćujem!“ (1 Kor 9,16). Puni radosti i utjehe slušali smo na završetku onoga velikog skupa u listopadu 1974. ove riječi: „Još jednom želimo potvrditi da zadaća navještanja evanđelja svima ljudima tvori temeljno poslanje Crkve“, zadaću i poslanje što uslijed velikih promjena u suvremenom društvu postaju sve hitniji. Da Crkva može navještatí evanđelje, za nju je to zapravo milost i njeno poslanje, njena najdublja raspoznajna crta. Ona je tu upravo radi navještanja evanđelja, tj. radi propovijedanja i poučavanja, da bi bila kanal dara milosti, da pomiruje grješnike s Bogom, da nastavlja Kristovu žrtvu u svetoj misi koja je spomen-čin njegove smrti i njegova slavnog uskrsnuća.

75. Bez djelovanja Duha Svetoga evangelizacija uopće nije moguća. Nad Isusa iz Nazareta Duh silazi u času krštenja, dok glas Očev „Ovo je Sin moj, Ljubljeni! U njemu mi sva milina!“ na zamjetljiv način očituje njegovo izabranje i njegovo poslanje. Baš „Duh tada odvede“ Isusa u pustinju da izvojuje odlučnu bitku i prođe najveću kušnju prije negoli započne svoje poslanje. „U sili Duha“

vratio se u Galileju i u Nazaretu započinje propovijedati primijenivši na se odlomak proroka Izaije: „Duh Gospodnji na meni je“. I reče: „Danas se ispunilo ovo Pismo“. U trenutku kad šalje svoje učenike, dahnuvši u njih govori: „Primite Duha Svetoga“.

Doista, tek nakon dolaska Duha Svetoga na dan Pedesetnice, Apostoli polaze na sve strane svijeta da započnu veliko djelo evangelizacije, a Petar tumači taj događaj kao ostvarenje Joelova proročanstva: „Izlit ću Duha svoga“. Petar se napunio Duha Svetoga da bi narodu progovorio o Isusu, Sinu Božjemu. Pavao se također „napunio Duha Svetoga“ prije no što se dao na svoju apostolsku službu, kao i Stjepan kad je izabran za đakona i kasnije za svjedočenje krvlju. Duh koji je dao da govore Petar, Pavao i Dvanaestorica, nadahnjujući im što su imali reći, sišao je također „na sve koji su slušali besjedu“.

„Pomoću Duha Svetoga“ događa se da Crkva raste. On je duša te Crkve. Baš on tumači vjernicima duboki smisao Isusova nauka i njegova otajstva. Upravo on, danas kao i u počecima Crkve, djeluje u svakom blagovjesniku koji mu se prepusti da ga vodi i da u njegova usta stavi do čega on sam ne bi mogao doći, dok u isto vrijeme pripravlja i dušu slušatelja da bude otvorena i prijemljiva za Radosnu vijest i Kraljevstvo koje se naviješta...

80. I naše doba znade za mnoge takve zapreke (protiv evangelizacije). Dosta je da među njima spomenemo samo nedostatak revnosti; ovo je to teže što dolazi iznutra; pokazuje se kao umornost i razočaranje, kao otupjelost i nezainteresiranost, a posebno kao nedostatak veselja i nade. Bodrimo stoga sve one koji na nekoj osnovi ili u nekom stupnju imaju zadaću evangeliziranja, da u sebi snaže tu gorljivost u duhu ...

... I neka svijet našega vremena koji traži, sad u tjeskobi, sad u nadi, uzmogne primiti Radosnu vijest ne od tužnih i malodušnih, nestrpljivih i tjeskobnih navjestitelja, nego od službenika evanđelja čiji život izaruje žarom, koji su prvi u sebe primili Kristovu radost i

koji dragovoljno na kocku stavljaju svoj život, da bi Kraljevstvo bilo naviješteno i da bi se Crkva usadila usred svijeta.

Bilješke:

Drugi korak:

Graditi mostove – biti blizu služenjem

Srdačno vas pozdravljam na drugome susretu izobrazbe u vjeri: „Evangelizirati *Da* – ali *Kako?*“, danas na temu. Graditi mostove – biti blizu služenjem.

Mostove treba graditi ne između dviju obala, nego između ljudi. Kako takve mostove možemo graditi konkretno ćemo pogledati na temelju jednoga puta kojim možemo poći zajedno s ljudima. Te ljude ćemo od sada nazivati „osobama oikosa“. Grčka riječ „oikos“ – kuća, znači i sfera utjecaja čovjeka, njegov splet socijalnih odnosa. Tako možemo iz mreže naših odnosa izabrati dvije ili čak tri osobe i započeti graditi mostove prema njima. Pritom će djelovanje Duha Svetoga biti nužno da bi sâm Isus preko ovoga mosta mogao doći k ovim ljudima. Stoga će molitva za Duha Svetoga biti bitna sastavnica ovoga puta.

Biti Isusov ugodan miris

Hindusa Mahatmu Gandhija posjetili jednom kršćanski misionari. Htjeli su od njega saznati što moraju činiti da bi Indiji postali otvoreniji za evanđelje. „Mislite na tajnu ruže“, mislio je Gandhi. „Ona ne čini ništa, ali miriše. I zato ju svi vole. Mirišite dakle, moja gospodo!“ I Pavao govori o mirisu, o „*ugodnu Kristovu mirisu*“ (2 Kor 2,15) koji treba iz nas zračiti.

Želimo li s drugima podijeliti dar evanđelja, moraju ovi ljudi najprije dobiti volju za evanđeljem. To se može dogoditi ako u nama susretnu „*ugodan Kristov miris*“, Isusovu ljubav.

Jedan je redovnik radio više godina u jednoj tvornici u Braziliji. Nakon dvije i pol godine kardinal Don Angelo Rossi zaredio ga je za svećenika u krugu stanovnika te gradske četvrti i njegovih kolega s

posla. Za vrijeme liturgije pitao je kardinal kao što je uobičajeno: „Ako tko ima što reći u vezi s ređenikom, neka kaže!“ Ovi siromašni ljudi uzeli su stvar onako kako su je razumjeli, doslovce. Tako ustane jedan radnik i izjavi: „Gospodine kardinale, ja imam nešto reći!“ „Onda govorite!“

„Kad je naš kolega došao k nama i s nama radio, uvijek smo govorili: U ovoj tvornici postoje samo nadničari. Mi nismo ništa: Ne vrijedimo ništa. Uzima nas se, gura jednostavno uokolo a da nam se ništa ne objasni. Ali od kada s nama radi ovaj naš prijatelj – radnik kao i mi – shvatili smo, a da nije trebao reći puno riječi, da u Božjim očima nema nadničara, nego da smo svi djeca Božja. Za Boga postoje samo sinovi i kćeri! Zato želimo da on i dalje s nama radi!“

Ljubav ovoga čovjeka posredovala je njegovim suradnicima nešto od vrijednosti i dostojanstva koje oni imaju u Božjim očima. Stoga hoće ovi ljudi ovoga čovjeka zadržati. Zapravo hoće zadržati Božju ljubav s kojom su se u ovome čovjeku susreli.

Upustiti se u potrebe

Rabin Mosche Löb pripovijeda: „Kako treba ljubiti ljude naučio sam od jednoga pijanca. Sjedio je s drugima u krčmi i pio: Dugo je šutio onako za sebe. Ali kad mu je srce bilo pokrenuto vinom, obratio se svome susjedu: 'Reci, voliš li me ili ne voliš?' Onaj odgovori: 'Jako te volim.' Ali pijani mu odvrati: 'Kažeš da me voliš, a uopće ne znaš što mi nedostaje. Da me uistinu voliš, znao bi to.' Drugi više nije uzmogao reći ni riječi, a i pijanac je šutio kao i prije. Ali ja sam shvatio: To je ljubav prema ljudima, osjetiti njihovu potrebu i upustiti se u nju.“

Upravo tako djeluje Isus kad dolazi u kuću Šimuna Petra, a njegova punica leži u ognjici (usp. Mk 1,29-31). Njezina je potreba u ovome trenutku da ozdravi i dođe do snage. Ona želi opet moći biti tu za druge. Isus dolazi i ne pripovijeda o svojoj poruci i poslanju. Ne govori joj da je jedan od njegovih učenika (Petar) pozvan za prvoga „papu“ i da ga treba osloboditi za ovu zadaću. Ne, on više pazi na potrebu i upušta se u nju. Prilazi joj, podiže ju i ozdravlja. Zatim

dopušta da ga ona posluži. Ovo dati se poslužiti daje punici osjećaj vrijednosti i dostojanstva.

Ljubav se pokazuje u ulaženju u potrebe druge osobe, u uživljavanju u drugu osobu. Pritom je važno da se ne polazi od sebe, od svojih iskustava, stavova i želja, nego da se uživi u njezin život i njezinu situaciju. Takvo ulaženje u potrebu povezuje. Druga se osoba osjeća shvaćenom i prihvaćenom.

Pokazati zanimanje – služiti

Na jednome putovanju moja župna tajnica je u jednoj katedrali vidjela mali prozor s lavom (simbol evanđelista Marka) i latinskim natpisom za lav, leo. Kupila je tu razglednicu i darovala mi ju kasnije za rođendan. Ova razglednica me je jako razveselila. Ovdje se pokazuje omiljena tema koju imamo gotovo svi. Vlastita osoba u njezinoj kvaliteti, vlastiti doživljaji, ciljevi i planovi.

Tko istinski ljubi nekoga čovjeka, otkriva ono posebno i profinjenosti te osobe. Zna za njezin ukus i za njezine specijalne želje. Ulazi u njih. Tako možemo svojim „osobama oikosa“ dati da iskuse: Vrijedan si! Važan si mi!

To mogu primjerice pokazati:

- imajući vremena i dajući se pozvati na kavu, čaj, objed...
- pokušavajući u razgovoru gledati ono pozitivno, radovati se uspjehu, lijepome i blagotvornome i izreći svoje priznanje za lijepu haljinu, dobro jelo, lijepo njegovan vrt...
- pitajući ako znam za poteškoće i angažirajući se u nevoljama.
- pokazujući razglednicom, telefonskim pozivom, SMS-om... svoju povezanost.
- Zanimajući se za njezin život, njezinu obitelj, radno mjesto, hobije... i primjerice pitati: Kako je došlo do toga da...

Mogu svoje poštovanje prema „osobi oikosa“ izraziti i tako da ju u mojim nakanama pitam za njezino mišljenje, ali i zamolim za njezinu pomoć. To će ju počastiti.

Produbimo li prijateljstvo s tim ljudima, može rasti uzajamno povjerenje. Tako ćemo započeti graditi most do tih ljudi preko kojega će im Isus doći bliže.

Koraci za praksu (2)

1. Dopustili smo da nam Duh Sveti pokaže jednu do tri osobe kojima Isus preko nas želi na nov način doći blizu. Da bismo mogli produbiti naše sudjelovanje za njih, pitamo: Koje bi njihove potrebe mogle biti?

Prva osoba oikosa

Druga osoba oikosa

Treća osoba oikosa

---

2. Što mogu pohvalno priznati?

Prva osoba oikosa

Druga osoba oikosa

Treća osoba oikosa

---

3. Započinjem svjesno za njih moliti i molim za djelovanje Duha Svetoga. U tome može pomoći sljedeća molitva:

Nebeski Oče, slavim tvoju veličinu i suverenost. Ti si Stvoritelj čitavoga svemira. Ništa ne izmiče tvome znanju i tvojoj brizi i ljubavlju. Pun milosrđa gledaš na sva svoja stvorenja.

Zahvaljujem ti što si ... (spomenuti ime) stvorio kao čudesnu i jedinstvenu sliku i priliku tvoje ljepote. Ti želiš svoju slavu i svoju ljepotu objaviti u njegovu / njezinu životu. Zahvaljujem ti za to.

Donosim... pred tvoje ljubeće lice i molim te, Isuse Kriste, ti poznaješ situaciju... Ti si i za ... predao svoj život. Uzmi sada ... u svoje ljubeće ruke. Dodirni ga / ju zrakama svoje ljubavi. Ti poznaješ sve njegove / njezine nevolje i povrjede. Dođi i ispuni sve nedostatke. Djeluj svojim Svetim Duhom u njegovu / njezinu srcu. Daj da čežnja za prijateljstvom s tobom u ... raste. Duše Sveti, dođi i ispuni me. Otvori mi oči srca za skrivene nevolje, čežnje i pitanja ... Daj mi rasti u pozornosti i ljubavi prema ... Vodi i djeluj u svim susretima s ... da bi on / ona u meni susreo / la tvoju ljubav. Zahvaljujem ti za tvoje djelovanje i slavim tvoje milosrđe. Amen.

4. Bilježim svoja iskustva s „Graditi mostove“ i pitanja koja se javljaju:

Dopunski tekstovi uz – Graditi mostove

Riječ evangelizacija može izazvati ne samo radost, nego i nelagodu. U nama se mogu probuditi različita iskustva, strahovi i nesporazumi.

Neki su već doživjeli da na kućnim vratima zvoni, i da onda vani stoje dvije osobe koje nekomu postavljaju pitanja o vjeri i smislu. Nerijetko se ponašaju pravdaški, i brzo hoće nekoga obratiti za svoju grupu. Najčešće ih se više jedva moguće riješiti. Njihova potreba za misijskim radom djeluje na mnoge od nas više odbojno.

Druge religiozne grupe „trže“ svoju vjeru na ulicama ili na velikim priredbama. Ondje se čini da je vjera kao i drugi tržišni artikl koji rješava sve probleme. Uz više negativnih iskustava, neki na takvim priredbama dobivaju i pozitivne poticaje za razmišljanje za svoj život iz vjere. Postanu zamišljeni i daju se u potragu.

Drugi su možda osobno oslovljeni za vjeru. To može pobuditi zanimanje, jer pitanja na ovome području danas su u stanovitim životnim sredinama više rijetka. Ali se može dogoditi da u razgovorima o vjeri budemo od našega „nasuprotnika“ „zatrpani“ biblijskim citatima, a da se od našega sugovornika u našem čovječstvu i u našim nevoljama ne osjetimo shvaćeni.

Ali evangeliziranje kako to mi shvaćamo, ide drugim putem.

Ljubav evangelizira

Prvi susret s evanđeljem ne stječu ljudi s riječima radosne vijesti, nego s ljudima koji ovu poruku utjelovljuju i žive. Kod evangelizacije se radi o tome da se supomaže da drugi ljudi mogu iskusiti oslobađajuću i spasonosnu Božju ljubav. Sljedeća pripovijest pojašnjava ovaj stav: *Sunce i vjetar se svađali tko je od njih jači i tko*

će prije skinuti ogrtač s čovjeka. Tada je vjetar počeo snažno puhati. Što je više puhao, to je čovjek čvršće držao ogrtač. Zatim je sunce počelo sjati. Slalo je tople zrake. Čovjek je počeo otvarati ogrtač i nakon kratkoga vremena ga sa sebe svukao.

Slično kao u ovoj pripovijesti je i s čovjekovim srcem. Toplina i ljubav stvaraju povjerenje. Evangelizacija se događa ondje gdje drugi preko nas mogu iskusiti ljubeću Božju prisutnost. Gdje čovjek iskusi da je od nas prihvaćen kao cjelovita osoba, da je ljubljen i željen, u nama može rasti povjerenje. Povjerenje prema nama je odlučujući most za čitav put evangelizacije. Jer ako vjerujem jednoj osobi, tada ću prihvatiti od nje i ono što mi govori. Vjerodostojnost je baza. Kako ona može rasti?

Prvi korak sastoji se u tome da gradimo mostove prema ljudima. To može značiti: Upoznati potrebe drugih i, gdje je to moguće i ima smisla, pridonijeti ispunjenju.

Isus i majke

Isus nam ovo uzorno živi: „*Donosili mu dječicu da ih se dotakne, a učenici im branili. Opazivši to, Isus se ozovolji i reče im: 'Pustite dječicu neka dolaze k meni; ne priječite im jer takvih je kraljevstvo nebesko... Nato ih zagrli pa ih blagoslivljaše polažući na njih ruke'*“ (Mk 10,13-14.16).

Koje potrebe imaju majke koje svoju djecu donose Isusu?

Isus vidi želju majki da mu mogu pokazati svoju djecu. One žele vidjeti da se on raduje njihovoj djeci. Žele da njihova djeca smiju iskusiti njegovu blagotvornu blizinu i toplinu.

Isus bi tim ženama imao sigurno puno toga za reći, važnih i dobrih stvari o Bogu, o tome kako je biti majka i žena i o odgoju njihove djece. Mogao bi im pomoći svojim znanjem. Ali potrebe majki trenutačno su na jednome drugom mjestu. Isus ih prepoznaje.

I Isus se unatoč prosvjedu učenika, koji ove potrebe majki i djece smatraju sporednima, potpuno upušta u njih. Da, čak postaje zlovoljan zbog učenikâ koji ih – pod izgovorom da ima važnijih stvari

od ulaženja u ove svakodnevne potrebe žena i djece – osorno odbijaju.

Isus i slijepac

„A kad se približavao Jerihonu, neki slijepac sjedio kraj puta i prosio. Čuvši gdje mnoštvo prolazi, raspitivao se što je to. Rekoše mu: 'Isus Nazarećanin prolazi.' Tada povika: 'Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!' Oni ga sprijeda ušutkivali, ali on je još jače vikao: 'Sine Davidov, smiluj mi se!' Isus se zaustavi i zapovjedi da ga dovedu k njemu. Kad se on približi, upita ga: 'Što hoćeš da ti učinim?' A on će: 'Gospodine, da progledam'“ (Lk 18,35-41).

Koje potrebe ima slijepac?

Slijepac želi da ga Isus čuje i da može opet vidjeti. Takve potrebe čovjeka mogu smetati. To doživljava ovaj slijepac. Želje ljudi i potreba slijepca se ne poklapaju. Ljudi vide samo svoje vlastite želje. Stoga ga hoće svojim potrebama ušutkati. *„Oni ga sprijeda ušutkivali.“*

Ali Isus opaža potrebu ovoga pojedinca. Ne da se zavesti očekivanjima i mišljenjima većine. Vidi nevolju ovoga čovjeka i upušta se u nju. Pita: *„Što hoćeš da ti učinim?“* Koja je tvoja potreba?

Dopunski tekstovi uz – Biti blizu služenjem

Uživjeti se

Ljubav se kao prvo orijentira prema potrebama drugoga. To započinje s uživljavanjem. Pritom je važno da ne polazim od sebe, svojih iskustava, stavova i želja, nego da se uživim u njihov život i njihovu situaciju.

U vezi s time nekoliko pitanja:

- Je li ta osoba samac/ica, oženjen, rastavljen, udovac/ica, živi odvojeno?
- Ima li djecu? U kojoj dobi?
- Koje hobije, nadarenosti, zanimanja, posebne strasti i zadovoljstva ima...?
- Kakva je radna okolina (sigurno namještenje, bez posla, mirovina...)?
- Kakva je stambena situacija? Već dugo na mjestu stanovanja, svježe doseljena, prijateljski odnosi u četvrti?
- Djelatnost u udruzi...?
- Vjerska situacija: crkveno angažirana, Crkvi potpuno strana, povezanost s religioznim grupama, stav prema kršćanstvu...?

Produbiti odnos

Sudjelovati znači produbiti moj odnos prema osobi/osobama oikosa i postati im prijatelj, prijateljica. Želim im dati iskusiti: Ti si vrijedan! Ti si mi važan! Neka me suosjećajno i solidarno iskuse kao

sestru ili brata, kao što piše Pavao: „*Radujte se s radosnima, plačite sa zaplakanima*“ (Rim 12,15).

Opasnost pri služenju

Kod puta evangelizacije ne radi se o metodi, nego o tome da vjerodostojno živimo Božju privrženost prema ljudima. Stoga sudjelovanje i služenje ne smije izgubiti na svrsi.

I premda smo izabrali osobe oikosa, nemojmo ih činiti objektom puta evangelizacije. To znači, darujmo im privrženost i zanimanje ne samo zato da bi se otvorili evanđelju, nego zato jer nas na to potiče Isusov Duh ljubavi. Sa osobama oikosa ostat ćemo povezani zanimanjem i privrženošću koliko to njima odgovara i Duh Sveti nas na to potiče.

Teško je služiti nesebično. Ali ćemo se oko toga potruditi. U vezi s time mogu si postaviti sljedeća pitanja:

- Radi li se u mome služenju o meni ili o drugomu?
- Tražim li priznanje?
- Hoću li druge poučavati ili činiti ovisnima?
- Hoću li pokazati kako sam dobar ili mudar?

Ako naše služenje nije pravo, ljudi se s pravom osjećaju poniženima i zlouporabljenima.

„Produbljujući tekstovi iz Evangelii nuntiandi“

Iznenadujuće govori već „Evangelii nuntiandi“ o putu evangelizacije. Potkrijepljeni osobnim komentarima citiramo sljedeća poglavlja 21-24.

Prvi stupanj: Življeno svjedočanstvo

21. Evanđelje mora najprije biti razglašeno svjedočenjem. Eto, usred ljudske zajednice u kojoj žive, neki kršćani ili skupine kršćana očituju svoju sposobnost shvaćanja i prihvaćanja, svoje zajedništvo života i sudbine s drugima, svoju uzajamnost u nastojanjima svih za sve što je dobro i čestito. Oni k tome posve jednostavno i neusiljeno zrače svoju vjeru u vrijednosti koje su iznad uobičajenih vrijednosti i svoju nadu u nešto što se ne vidi, o čemu se čovjek po sebi ne bi usudio ni sanjati.

Kad ljudi vide na nama nešto što je drukčije, što je hranjeno nekim drugim duhom, načinom kako dijelimo, kako se zalažemo za trpeće, kako se zauzimamo za slabe, kako i sami veselo podnosimo teškoće, kako živimo vjernost, kako zračimo nadu usred udaraca sudbine i razočaranja itd., postat će pažljivi i otvoreniji za poruku.

Drugi stupanj: Neophodnost izričita navještaja

22. No sve to bit će nedostatno, jer se i najbolje svjedočanstvo na kraju pokaže nemoćnim, ako ne bude razjašnjeno i opravdano —

Petar to označuje kao „*obrazloženje nade*“ (1 Pt 3,15) —, iznijeto u obliku razgovjetnoga, nedvosmislenog navještaja o Isusu Gospodinu. Dakle, Radosnu vijest koja je razgllašena životnim svjedočanstvom ubrzo valja navijestiti i riječju života. Nema istinske evangelizacije ako se ne obznani ime, nauk, život, obećanja, Kraljevstvo, otajstva Sina Božjega Isusa iz Nazareta.

Treći stupanj: Pristanak srca

23. Navještaj doista dosiže svoju puninu kad se poslušā, prihvati i usvoji, te u onome koji ga je tako primio izazove unutrašnji pristanak. Svakako, pristanak uz istine koje je Gospodin u svome milosrđu objavio. Ali još i više: pristajanje uz životni program koji to pristajanje uključuje, na život koji je odsad promijenjen. Ukratko, pristanak uz Kraljevstvo, odnosno uz „*novi svijet*“, novi poredak stvari, nov način postojanja, življenja i suživota koji započinje s evanđeljem.

To znači: Ja hoću otvoriti svoj život Bogu. Isus Krist neka svojim Duhom dođe u moj život i njime ravna. Kad se dogodi ovaj pristanak u srcu, onda to ima i posljedice, jer Duh Isusa Krista obvezuje. To vodi do četvrtoga stupnja:

Četvrti stupanj: Ulazak u zajednicu vjernika

23. Taj pristanak koji ne može ostati apstraktan i beživotan, zapravo se očituje opipljivim i vidljivim ulaskom u neku zajednicu vjernika. Tako oni čiji je život preobražen, nadiru u zajednicu koja je sama po sebi znak preobrazbe, znak novosti života: to je Crkva, vidljivi sakrament spasenja.

Ulazak u zajednicu može biti neka vrsta „*grupe vjere*“. Put vodi od grupe u mjesnu zajednicu a po njoj u zajednicu Crkve.

Peti stupanj: Pristanak Crkvi i primanje sakramenata

23. Sam pak ulazak u crkvenu zajednicu izražava se i mnogim drugim znakovima koji su nastavak i proširenje znaka Crkve. U dinamici evanđeoskoga navještanja onaj koji prihvati evanđelje kao

Riječ na spasenje (usp. Rim 1,16; 1 Kor 1,18)obično to sakramentalno očituje pridruženjem Crkvi i primanjem sakramenata koji očituju i podržavaju to pridruženje, milošću koju daju.

Šesti stupanj: Sam početi evangelizirati

24. Naposljetku, čovjek koji je evangeliziran, sam počinje evangelizirati. To je provjera istinitosti, kamen kušnje u evangelizaciji: nemoguće je i zamisliti da je netko Riječ prihvatio i predao se Kraljevstvu, a da sam sa svoje strane ne počne svjedočiti i navještati.

Bilješke:

Treći korak:

Boga unijeti u igru – svjedočiti

Srdačno vas pozdravljam na trećemu Susretu izobrazbe u vjeri „Evangelizirati *Da* – ali *Kako?*“, danas na temu: Boga unijeti u igru – Svjedočiti.

Naš život se kreće u određenim često čvrsto utvrđenim tokovima i modelima razmišljanja. Što ne odgovara našem ranijem iskustvu, brzo ocijenimo nemogućim. Tko je mnoge godine živio bez Boga, za njega je predodžba da bi Bog preko molitve mogao zahvatiti u njegov život i u povijest ljudi, jedva zamisliva.

Takve zapreke, predrasude i modeli razmišljanja imaju svoje korijene u životno povijesnim obilježnostima i osobnim utvrđenostima. Ove je moguće još pojačati negativnim primjerima religioznih ljudi ili predstavnika Crkve. Prema jednoj provedenoj anketi iz 2012. godine u Kasselu za više od svakoga petog čovjeka glavna zapreka za vjeru jest nevolja i trpljenje svijeta. Kao drugu najveću zapreku navode preko 13% upitanih da vjeru ne trebaju jer znanost tumači gotovo sve.

Suosjećajan razgovor

Ove zapreke moguće je nadvladati često manje argumentima a više suosjećajnim, pratećim razgovorom. Jedna žena je u grupi pripovijedala da je župnik njezinu majku teško uvrijedio. Tada se osjetila velika bol. Pritom je ona tomu župniku jako predbacivala. Čitava grupa pustila ju je da se izrekne. Nisu joj proturječili. U ovoj grupi kojoj je sve pripovijedala, bio je slučajno i jedan župnik. On je zatim rekao: „I ja sam župnik i želim ti nešto reći: Jako mi je, jako žao. I ja te umjesto toga župnika želim zamoliti za oprostenje zbog onoga što je nanio tvojoj majci.“ Ona je nato rekla: „To mi je učinilo dobro, sve do vrška prstiju.“ Ne samo to – to iskustvo učinilo ju je nanovo otvorenom da pripusti Boga u svoju bol.

U razgovoru se prvenstveno ne radi o tome da nešto kažem, nego da razumijem što drugi misli. Pritom je korisno pripaziti da iza svakoga izričaja moga sugovornika stoji jedno iskustvo. Tek kad to iskustvo poznajem, mogu se uistinu u njega upustiti.

Tako iza većine pitanja Zašto stoji bol, otpor, pobuna: „To boli! U meni se nešto odupire. Neću trpjeti. Neću da to bude tako mučno.“ Tada je korisno ponovnim pitanjima najprije posvijestiti dotično iskustvo i ogoliti ga, kao primjerice: „Zbog čega te to toliko muči?“ A zatim sućutno ući u to, kao: „Sada te razumijem!“ „Kako si samo mogla sve to izdržati!“

Osloboditi dobro

Kasniji apostol Natanael, obilježen tradicijom, imao je svoje vlastite poglede o tome što je dobro, što pak manje dobro. Tada dolazi Filip i pun oduševljenja pripovijeda o Isusu. Ali kod Natanaela nailazi na skepsu: „Iz Nazareta? Može li iz Nazareta doći nešto dobro?“ (Iv 1,46).

I kako sada Filip reagira? Ne argumentira. Ne poučava ga. Ne stavlja svoje iskustvo naprama dvojbi svoga prijatelja. Preporučuje mu da sam upozna Isusa da bi mogao steći svoja vlastita iskustva. Tako dolazi do susreta s Isusom. Ni Isus tomu skeptiku ne predbacuje njegove negativne predrasude. Umjesto toga oslovljava

posve neočekivano pozitivno karakteristično svojstvo u njemu: „*Evo istinitog Izraelca u kojem nema prijekare*“ (Iv 1,47). Skeptik se tada otvara i osjeća se shvaćenim: „*Odakle me poznaješ?*“ (Iv 1,48).

Isus ne gleda na skepsu, odbijanje i negativne sudove o njemu. On gleda kroz ono „loše“ izvanjsko i traži mostobran dobra, da zatim u igru donese Boga. To vrijedi i za naše odnose prema osobama oikos. Kad primjerice grde mlade, društvo, Crkvu, politiku, mogao bih reći: Kako samo možeš tako govoriti. Ti vidiš to potpuno krivo. Nervira me da uvijek govoriš samo tako negativno.

Ali mogu i kroz „grubo ponašanje“ tražiti i osloboditi mostobran dobra. Tada bih mogao reći: „Vidim kolika su ti briga mladi, društvo, Crkva, politika. Vidim da razmišljaš. Nije ti nimalo svejedno kako će ići dalje. Opažam da trpiš zbog sadašnje situacije.“

Svjedočiti o iskustvima Boga

Može biti korisno u neka očitovanja mišljenja i sudove ne ulaziti izravno, nego najprije postaviti pitanje: „To me iznenađuje! Zanimljivo – kako si došao do te spoznaje?“ Mnogo toga možemo razumjeti ako poznajemo povijest jednoga čovjeka. Takvo poznavanje dovodi do sućuti i povezanosti.

Ako smo svojim osobama oikosa blizu tako sućutno, možemo ih pitati: „Što bi ti u ovoj situaciji učinio?“ To je onda mogućnost da se Boga spontano unese u igru, ako primjerice kažem: „Ovu tako tešku situaciju najprije bih stavio u Božje ruke. Zatim bih učinio ovo i ono i...“

Jedna redovnica upravo je počela raditi kao zatvorska dušobrižnica u jednome zatvoru za žene. Mnoge žene htjele su razgovor s njom. Ona je naslijepo iz popisa uzela jednu. Žena je rekla: „Ne mogu više vjerovati u Boga. Nikada mi nije pomogao.“ Sestra joj je odgovorila: „Ali nije li znak njegove pomoći to da mi je dao da kao prvu izaberem upravo Vas za razgovor?“ Žena se u ćeliju vratila drukčija nego što je došla.

Možda ima i drugih spontanih situacija u kojima mogu Boga unijeti u igru. „Znaš, doživio sam slično i tada mi je jako pomoglo da

tu situaciju mogu pogledati i s jednoga drugog gledišta. Zanima li te kako je do toga došlo?“ Dođe li pozitivan odgovor, mogu zatim pripovijedati o Božjemu djelovanju u mome životu.

Važno je da o Bogu govorim tako kao da je to najprirodnija stvar na svijetu. Često je, kao što smo gore spomenuli, dostatna samo jedna jedina rečenica koju jednostavno mogu zaboraviti. To će imati učinak, jer ako o Bogu govorim posve jednostavno, osobe oikosa bit će nesvjesno pozvane da zauzmu stav: Mogu li to prihvatiti ili ne?

Najčešće je dug put, dok se modeli razmišljanja i uhodane predrasude počnu mijenjati. Za to je potrebno puno ljubavi, strpljenja i molitva za Duha Svetoga da bi on ozdravio nutarnje rane i malo-pomalo darovao svoje božansko svjetlo. Jer plod sazrijeva polagano i treba puno topline i sunca.

Koraci za praksu (3)

1. Sjećam se razgovora kod osoba oikosa s kojima sam svjesnije na putu i pitam se: Što su mi pripovijedali? Kako sam na to reagirao? Kako bih mogao ubuduće još više osloboditi skrivenu dobrotu ili ući u iskustvo iza rečenoga?

---

2. Jesam li u razgovorima posve prirodno unosio u igru Boga, kao primjerice: „U nedjelju, ne, u to vrijeme ne mogu doći, jer sam na svetoj misi.“ – „Ranije sam i ja razmišljao kao i ti, danas pak gledam to drukčije“ – Kako mi je pritom bilo? Koje reakcije sam iskusio?

---

3. Mislim na situacije u kojima sam iskusio Božju pomoć i bilježim to. Kod jednoga takvog svjedočenja iskustva mogu primjerice govoriti o sljedećim područjima:

Kako doživljam Božju vjernost? – Kako se mijenja moja slika o Bogu, moj odnos prema obitelji, prema Crkvi, prema svijetu rada, u braku, s mojom samoćom, u mome molitvenom životu? Kako sam naučio drukčije se odnositi prema problemima? – Kako otkrivam Božju radost, njegovo praštanje, njegovu strpljivost...? Kako sam izišao iz očaja u nadu, iz straha u odvažnost, iz stješnjivosti u slobodu, iz besciljnosti u odlučnost, iz dvojbe u jasnoću, iz...?

---

4. Kad opažam zapreke i otpore, osim uživanja neophodna je i molitva. Ovaj otpor donosimo uvijek iznova k Isusu i molimo ga da snagom svoga otkupljenja na križu i svojim Svetim Duhom djeluje u njemu otkupljujuće, ozdravljujuće i otvarajuće. Koje otpore donosim pred Isusa?

Dopunski tekstovi uz – Boga unijeti u igru

Kad Isus – i preko našega služenja – hoće ljude privući k sebi, on tada poznaje i kairós, prikladni trenutak. Mi mu pri tome pomažemo donoseći Boga u igru.

Kad u grupu, u zajednicu dođe nova osoba, ta osoba nešto pokrene. Svi ulaze u jedan novi odnos prema ovoj osobi, i tako se pomalo mijenjaju i svi drugi odnosi. Nova osoba pokreće nešto novo, jer s njom u igru dolaze i njezine misli i njezino ponašanje.

Isus je došao da Boga, svoga dragoga nebeskog Oca, donese u igru. Time on u sve situacije donosi ono apsolutno najbolje za ljude: Božju ljubav. Njegova velika nakana jest da se svi otvore njegovu Ocu i njegovu djelovanju koje donosi spasenje. Isus tu novost naziva „kraljevstvo Božje“.

Da bi se ljudi otvorili Bogu i djelovanju njegove ljubavi, prihvaća Isus prilike koje mu se nude. Pritom se potpuno svjesno uživljava u situacije drugih osoba. Pokušava gledati situaciju iz kuta drugih i po ljude ići ondje gdje jesu. To oslobađa put za dijalog u kojemu može Boga unijeti u igru.

Susret sa Šimunom i grješnicom: Lk 7,36-50

„Neki farizej pozva Isusa da bi blagovao s njime. On uđe u kuću farizeja (Šimuna) i priđe stolu. Kad eto neke žene koja bijaše grješnica u gradu. Dozna da je Isus za stolom u farizejevoj kući pa ponese alabastrenu posudicu pomasti i stade odostrag kod njegovih nogu. Sva zaplakana poče mu suzama kvasiti noge: kosom ih glave svoje otirala, cjelivala i mazala pomašću.“

Nemoguća situacija: Jer nositi raspuštenu kosu bio je znak: Ja sam prostitutka, može me se imati. Šimun na trenutak zastane kao skamenjen. Time Isus upada u tešku situaciju: *„Kad to vidje farizej koji ga pozva, pomisli: 'Kad bi ovaj bio Prorok, znao bi tko i kakva je to žena koja ga se dotiče: da je grješnica.'“* (Lk 7,39).

Kako bi Isus mogao reagirati na Šimuna?

Isus, koji je poznao Šimunove misli, mogao bi mu predbaciti. Ali on to ne čini. On poziva Šimuna na jedan put: *„Šimune, imam ti nešto reći.“* Time Isus budi zanimanje. Šimun se upušta. Tlo za dijalog je pripravljeno.

Sada Isus nastoji, s velikom strpljivošću, pridobiti svoje kritičare za pogled Božje ljubavi. On prisposodobom budi radoznalost. Zatim daje svojim kritičarima za pravo: *„Pravo si prosudio.“* Tek sada, nakon što mu je iskazao toliko dobrohotnosti, unosi Isus u igru Boga svojim milosrdnim pogledom na ženu.

Kako bi Isus mogao reagirati prema ženi?

Posebним udioništvom okreće se Isus sada prezrenoj ženi i govori joj: *„Oprošteni su ti grijesi... Vjera te tvoja spasila! Idi u miru!“* Otpušta joj se i jamči vjeru. Ona ide dalje s Isusovim mirom, vjerojatno se prvi put osjeća shvaćenom i prihvaćenom.

U kritičnoj situaciji: Lk 10,25-29

Isus je od jednoga zakonoznanca stavljen na kušnju. Ovaj se negativno postavio prema Isusu i pokušava ga „preveslati“. Kako bi ga Isus mogao susresti?

Isus ga pokušava pridobiti: Najprije mu postavlja pitanja. Polazi otuda što on zna i misli i iskazuje mu čak poštovanje zaključujući prvi dio dijaloga pozitivnim izričajem: *„Pravo si odgovorio.“*

Zbroj: Ova iskustva pokazuju da Isus ne ulazi u skepsu, odbijanje i negativne sudove o sebi. Gleda kroz to „grubo“ izvanjsko. Traži mostobran dobra da bi zatim unio Boga u igru. Isusov primjer pokazuje: Htjeti imati pravo blokira razgovor, dajući pravo put razgovora se produbljuje.

Kod Isusa postaje očito, i kad nije uvijek imao uspjeha, da je njegov odnos prema ljudima neka vrsta mosta za Božji dolazak. To vrijedi i za naše osobe oikosa, s kojima želimo podijeliti dar našega života. Pritom je odlučujuće da nam drugi mogu vjerovati. Jer u onolikoj mjeri kako i koliko nam vjeruju, slušat će što govorimo. Povjerenje dugih prema nama raste ako u njima otkrijemo i oslobodimo dobro.

Dopunski tekstovi uz – Svjedočiti

Traže se svjedoci – često čujemo kad se dogodi neka nesreća. Zadaća svjedoka sastoji se u tome da prenese što je čuo, vidio, osjetio..., ukratko što je spoznao. Pritom ne smije ništa dodavati, inače svjedočanstvo nije u redu.

I Isus danas traži svjedoke. „*Vi ste tomu svjedoci*“ (Lk 24,48) i „... *bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji, i sve do kraja zemlje*“ (Dj 1,8).

Svjedoci trebaju prenositi što su sami s njim doživjeli. Ivan piše: „*Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše... navješćujemo vama: riječ života*“ (1 Iv 1,1). „Suvremeni čovjek... čovjek radije sluša svjedoke negoli učitelje — ili ako sluša učitelje, sluša ih zato što su svjedoci“ (EN, 41).

Dva oblika svjedočenja

Kako možemo svjedočiti o Božjemu djelovanju? Na što treba paziti? Možda moramo najprije posve iznova naučiti govorit o Bogu i o vjeri. Pritom treba najprije oslušivati kako Bog djeluje u mome životu. Kad otkrijemo tragove njegova djelovanja u našem životu i utvrdimo nama očit zahvat u situaciju, tada smo pozvani to svjedočiti. Ove upute na dva oblika svjedočenja vjere mogu nas

upozoriti u čemu je stvar. Razmatramo jedan duži put svjedočenja i jedan intervju o putu vjere.

– *Svjedočenje o putu*

Pripovijedanje o razrađenome putu svjedočenja ne bi smjelo biti dulje od 3-5 minuta. Pritom pripovijedam vlastiti put. Ima smisla pripovijedanje o vlastitome putu raščlaniti prema tri sljedeća gledišta:

1. Kako sam gledao moj život prije novoga ili produbljenog susreta s Isusom?
2. Kako sam došao do obnovljene vjere? To bi trebao biti glavni dio. Koji susreti su me doveli dotle? Kakve sam doživljaje na tome putu imao?: (Strahovi, dvojbe, radosti...?)
3. Što se u mome životu promijenilo otkad idem svjesno putem nasljedovanja Isusa? (1-2 primjera)?

– *Svjedočiti o konkretnome iskustvu*

Ovdje se radi o tome da prenesemo pojedinačna iskustva i pojedinačne vidike susreta s Bogom. Pritom mogu, primjerice, govoriti o sljedećim područjima:

- Kako doživljavam Božju vjernost?
- Kako se mijenjao moj životni stav, sukob na radnome mjestu, moja slika o Bogu, moj odnos prema Crkvi, moj brak, moj molitveni život, moj...? Kako sam naučio drukčije se odnositi prema problemima (konkretno s kojima)?
- Kako sam otkrio da Bog dariva radost?
- Gdje sam iskusio Božje oproštenje, strpljivost...?
- Kako sam iz očaja došao do nade, iz straha do odvažnosti, iz ograničenosti do slobode, iz besciljnosti do odlučnosti, iz dvojbe do jasnoće, iz...?

– *Intervju*

Svjedočanstvo se može dati i u obliku intervjua. Neka mi osoba pritom postavi 3-4 pitanja na koja odgovorim s 2-3 rečenice. I kod ovoga oblika svjedočenja ima smisla pismeno oblikovanje.

Evo nekih mogućih pitanja:

- Kako si iskusio tečaj (ili neki drugi događaj o kojemu se postavljaju pitanja)?
- Jesi li imao određenih očekivanja od tečaja? Kako su se ona ispunila?
- Je li se tijekom tečaja kod tebe nešto promijenilo?
- Je li se od početka tečaja mijenjao tvoj odnos prema bližnjima, prema Crkvi, prema bogoslužju, prema...?
- Što bi rekao nekome tko još nije pohađao tečaj?

Pomoć pri svjedočenju

Sljedeći praktične upute mogu pridonijeti plodnu svjedočenju.

- *Izbjegavati pretjerivanja*: Primjerice: „Moj život se potpuno promijenio.“ Radi se o procesu u kojemu se mijenjaju područja života – ne potpuno i cjelina. Iskrenost iznad svega! Treba stati uz ono kako je bilo ranije, ili kako je upravo sada, makar se nemam čime pohvaliti. Treba izbjegavati svako vlastito postignuće, svaki ponos na vlastito iskustvo. Ne predstavljati sebe! (primjerice, „Dolazim sada i kažem vam...“)
- *Nikakve propovijedi*: U svjedočenju ostajem posve pri sebi, to znači: ne izriče se nikakav poziv, ohrabrenje slušateljima. U svjedočanstvu stoga nikada nema zahtjeva činiti ovo ili ono. Svjedočanstvo ima u sebi snagu da slušatelji vođeni Duhom Svetim povuku prave zaključke za svoj život.
- Kod davanja svjedočanstva ne pripovijedati ništa općenito, nego posve **osobno**. Zato govorim u **ja-stilu** i što je moguće konkretnije. Dakle ne: „Otada se mnogo toga promijenilo“, nego „Kod mene se promijenilo ovo.“ (primjer, konkretno navesti što i kako).

- *Nikakav roman*: Ne mogu i ne trebam pripovijedati čitav život, nego pojedine ulomke i elemente. Važna je razumljiva crvena nit. U izvješću o doživljaju treba se ograničiti na bitno i stoga izostaviti pojedinosti i sporednosti.
- Moram također razmisliti: Tko sluša? U kojoj je situaciji slušateljica, slušatelj? Što bi njemu/njoj moglo pomoći? Što bi za njega/nju bilo sada pretjerivanje? Stoga izabiremo jezik koji svatko razumije. Izbjegavati svaki „strani jezik“. Primjerice: umjesto o „milosti“ govoriti o daru; umjesto „to mi je Bog rekao“: „iznutra mi je postalo jasno“, itd.
- *Dopustiti da me se provjeri*: Sastavljeno svjedočanstvo treba pravodobno dostaviti odgovornoj osobi. Ova provjerava, ohrabruje i na temelju ovih kriterija (ukoliko je to potrebno) pravi korekture i postavlja dopunska pitanja. Posebno pripazite da svjedočanstvo hoće ukazati na djelovanje Božje. Temeljno pitanje bit će stoga ono čija se čast očituje. Čuđenje ili divljenje slušatelja Bogu ili osobi koja svjedoči? Svjedočanstvo treba upućivati na Boga i njemu dati svu čast.
- *Za kraj*: Ne dajte se obeshrabriti svim tim uputama, jer je važnije da slušatelji osjete moju *radost u Bogu* nego gramatički ispravan jezik ili dobru retoriku.

Učinak svjedočanstva

Svjedočanstvo o vjeri može imati učinka kako u nas, tako i u slušatelja. Ovi su nesvjesno pozvani zauzeti stav. Kad svjedočim da Bog živi i da je iskusiv, drugi su tako time izazvani. Oni se osobno pitaju: Mogu li ja to prihvatiti ili ne? Ljudi se nadalje dobrim svjedočanstvom o vjeri ohrabruju da razmišljaju o svome odnosu prema Bogu i stave svoje povjerenje u njega.

Kod nas samih djeluje svjedočanstvo tako da jača naša vjera. Dariva se nova radost u vjeri, jer vjera raste prenošenjem.

Svjedočanstvo o vjeri daje čast Bogu. Proslavlja se njegovo ime. Njegova veličina se iskusuje. Kad se svjedoči o njegovu konkretnome

djelovanju, navještamo da je Bog danas živ i djeluje. To je objava Božja u povijesti konkretnoga čovjeka.

Produbljujući tekstovi iz „Evangeli nuntiandi“

76. Promotrimo sada samu osobu blagovjesnika. Često se danas ponavlja da naše vrijeme žeda za vjerodostojnošću. Tvrdi se osobito o mladima da se oni zgražaju nad izvještačenošću i pretvaranjem, te da nadasve traže potpunu istinu i jednostavnost...

... Suprotno svakomu očekivanju, svijet Boga unatoč tolikim znakovima odbijanja ipak traži, hodeći neobičnim putovima, i bolno osjeća potrebu za njim; taj svijet vapi za blagovjesnicima koji će mu govoriti o Bogu koga poznaju i s kojim druguju kao da vide Nevidljivoga. Svijet treba i od nas očekuje jednostavnost života, duh molitve, ljubav prema svima, osobito prema malenima i siromasima, podlaganje i skromnost, samoprijegor i odricanje. Bez biljega takve svetosti naša riječ teško da će naći puta u srca ljudi našega vremena. U opasnosti je da bude uzaludna i besplodna.

41. „Suvremeni čovjek radije sluša svjedoke negoli učitelje — rekli smo nedavno skupini laika — ili ako sluša učitelje sluša ih zato što su svjedoci“...

... Crkva će dakle evangelizirati svijet ponajprije svojim ponašanjem, svojim životom, tj. življenim svjedočanstvom svoje

vjernosti Gospodinu Isusu, svjedočanstvom života i predanosti, slobodom pred silama ovoga svijeta, jednom riječju svetošću.

79. Djelo evangelizacije pretpostavlja da blagovjesnik ima prema onima koje evangelizira uvijek sve veću bratsku ljubav. Uzor blagovjesnika, apostol Pavao, piše Solunjanima riječi koje su ujedno uzor i svima nama: „Tako, puni ljubavi prema vama, htjedosmo vam predati ne samo evanđelje Božje nego i naše duše, jer ste nam omiljeli“ (1 Sol 2,8). Kakva je to ljubav? Više no ljubav odgojitelja, to je očinska ljubav; dapače, majčinska. Ljubav što je Gospodin očekuje od svakoga propovjednika evanđelja, od svakoga graditelja Crkve. Skrb da se drugima daruje istina, da ih se uvede u Jedinstvo, jedan je od znakova te ljubavi. Isto tako, znak takve ljubavi imamo i onda kad se netko bez pridržaja i vraćanja preda navješćivanju Isusa Krista. Dopustite da spomenemo još neke znakove te ljubavi. Prvi je poštovanje religioznoga i duhovnoga položaja osoba kojima se evanđelje navješta. Poštovanje njihova ritma koji se ne smije prekomjerno poremetiti. Poštivanje njihove savjesti i njihova uvjerenja da se s njima ne bi postupilo bezobzirno.

Znak te ljubavi jest također nastojanje da se drugoga čovjeka ne povrijedi, osobito ako je nejak u vjeri, raznim tvrdnjama koje upućenima mogu biti jasne, ali vjernicima mogu biti izvor smutnje i sablazni kao rane na duši.

Isto tako, znak takve ljubavi očituje se u nastojanju da se kršćanima ne prenose sumnje ili nesigurne stvari koje su plod loše usvojene učenosti, već da se prenose čvrste istine ukorijenjene u Božjoj riječi. Za svoj kršćanski život vjernici trebaju upravo te sigurne istine; na njih imaju i pravo, kao djeca Božja koja se, u njegovu naručju, posve predaju zahtjevima ljubavi.

80. ... Sigurno je da bi pogrješno bilo kad bismo nešto nametali savjesti svoje braće. Ali je posve nešto drugo ako se toj savjesti, u punoj jasnoći i posvemašnjemu poštovanju slobode izbora, ponudi evanđeoska istina i spasenje u Isusu Kristu, nastojeći da se izbjegne

„svaki način djelovanja za koji bi se moglo činiti da odiše pritiskom ili nečasnim ili manje poštenim nagovaranjem“. Daleko od toga da je to napad na vjersku slobodu: to je poštovanje te slobode koja može izabrati put što ga sami nevjernici smatraju časnim i uzvišenim. Zar je dakle zločin protiv slobode drugoga ako se u radosti propovijeda Radosna vijest koju smo po Gospodnjemu milosrđu saznali? I zašto bi samo laž i zabluda, srozavanje i pornografija, imali pravo da se nude i često nažalost upravo nameću posredstvom razorne propagande sredstava društvenoga priopćivanja, popustljivošću zakonodavstva, strahom dobrih i drzovitošću opakih?

Blagovjesniku je više dužnost negoli njegovo prvo da s velikom obzirnošću ponudi Krista i njegovo Kraljevstvo. Isto tako ljudi, njegova braća imaju pravo da od njega prime navještaj o Radosnoj vijesti spasenja. To spasenje Bog može izvesti u kome On hoće i po izvanrednim putovima koje samo on poznaje. No njegov Sin došao je upravo zato da nam svojom riječju i svojim životom objavi redovite putove spasenja. A nama je zapovjedio da tu objavu istom snagom prenosimo drugima.

Neće biti na odmet da svaki kršćanin i svaki blagovjesnik u molitvi produbi ovu misao: ljudi će se moći spasiti i drugim putovima, zahvaljujući milosrđu Božjemu, čak ako im mi i ne navijestimo evanđelje; no mi, možemo li se mi spasiti ako iz nemara, straha, stida — da, sv. Pavao za to kaže „stidjeti se evanđelja“ — ili zbog povođenja za lažnim idejama propustimo naviještanje? Jer to bi bila izdaja Božjega poziva koji hoće da po glasu službenika evanđelja sjeme proklija; i o nama ovisi hoće li nastati stablo i hoće li ono donijeti puni urod.

Bilješke:

Četvrti korak:

Upustiti se u pitanja – Dovesti do susreta s Isusom

Srdačno vas pozdravljam na četvrtome susretu izobrazbe o vjeri: „Evangelizirati *Da* – ali *Kako?*“, na temu: Upustiti se u pitanja – dovesti do susreta s Isusom.

Kad „Boga unesemo u igru“ tada se javljaju različita pitanja, razmišljanja, dvojbe i strahovi. Na sve ovo moramo moći odgovoriti s jedne strane suosjećanjem, nutarnjim slušanjem a s druge strane i razumljivim i jasnim izlaganjem evanđelja.

Skrivena žeđ

I tu možemo učiti od Isusa. Isus sjedi na Jakovljevu zdencu i „dođe neka žena Samarijanka zahvatiti vode“ (Iv 4,7). Isus zamoli ženu za nešto čime bi mu mogla poslužiti. Pritom Isus krši tradiciju: „Kako ti, Židov, išteš piti od mene, Samarijanke? Jer Židovi se ne družu sa Samarijancima“ (Iv 4,9). Ali Isus to čini. Još nešto je

sadržano u ovoj prošnji: Isus upućuje na zajednički interes. Oboje su žedni i trebaju vodu. Ovaj zajednički interes povezuje.

Isus nastavlja razgovor i govori o vodi koja zauvijek taži žed. Time budi zanimanje žene, ali koja ostaje još uvijek usredotočena na svoj stvarni problem – Kako što je moguće jednostavnije doći do vode.

Sada Isus usmjeruje razgovor na osobnu razinu i govori: „*Idi i zovi svoga muža pa se vrati ovamo*“ (Iv 4,16). Nato ona daje problematičan odgovor. Isus se ne upušta u poluistinu njezina izričaja, nego u nevolju i čežnju koja se iza toga krije. U njezinoj krivo usmjerenoj životnoj žeđi koja ju je tjerala prema petorici muževa, daje joj on razumjeti: ti zapravo imaš samo jednu želju, naime da budeš sretna!

Sada žena mijenja temu i prelazi na sporno pitanje o vjeri Židova i Samaritanaca. Isus ulazi samo rubno u ovo sporno pitanje, budući da sporna pitanja više zadovoljavaju radoznalost i izazivaju kontroverze. On usmjeruje razgovor na bitno i poziva na povjerenje prema njemu. Na kraju razgovora govori žena: „*Znam da ima doći Mesija zvani Krist – Pomazanik. Kad on dođe, objavit će nam sve. Kaže joj Isus: Ja sam, ja koji s tobom govorim*“ (Iv 4,25-26). Isus je ženu uzeo ondje gdje je bila i vodi ju korak po korak dalje – sve do najdublje žeđi njezina života i do susreta s njim. Pritom je bio strpljiv i govorio joj samo onoliko koliko je ona mogla sada primiti.

Dovesti do susreta

Iskusi li naša osoba oikosa trpljenje i pita Zašto, ona treba ponajprije naše suosjećanje i našu djelotvornu potporu i pomoć. Ljudi često trebaju više nego što im mi možemo dati. Tada, u povoljnu trenutku, može nas Duh Sveti potaknuti da upozorimo na ponudu koja u njegovu Sinu Isusu hoće sići u sve pukotine života da ozdravi, poveže i daruje život.

I u pitanjima vjere treba kod naše osobe oikosa poči odande gdje ona jest i shvatiti duboku čežnju njezina srca. Danas je u nas raširena vjera u reinkarnaciju. U razgovoru s ljudima potrebno je

suosjećanje i znanje o vjeri. Za mnoge je reinkarnacija moderan oblik duhovnosti, izraz njihove čežnje za pravednošću, za razvojem njihove osobnosti i za daljnjim životom poslije smrti. U brižnu ulaženju u ove čežnje važno je da ponudu i odgovor kršćanske vjere možemo izložiti jednostavno i razumljivo.

„Ali Crkva, Papa...” može naša osoba oikosa opaziti. Iza toga se može kriti nevolja, bol, otpor. U ovo treba ulaziti oprezno, izložiti povijesne činjenice i objasniti sadržajna pitanja. Kao što je Isus samo na rubu ušao u sporno pitanje između Židova i Samarijanaca, tako možemo i mi upozoriti da se u prvome redu i prije svega radi o Bogu. Možemo primjerice reći: „I meni neke stvari u Crkvi zadaju muku. Za mene je odlučujuće da je Bog tu u njoj. Bog hoće i tebi učiniti dobro. On traži odnos prema tebi. Nudi svoje prijateljstvo. A odgovor na ovu Božju ponudu ne možeš delegirati. Možeš ga jedino dati sam.“

Izreći poziv

U jednoj pjesmi stoji: Bog čini tisuću koraka prema meni, ali jedan moram učiniti ja. Kakav je to korak? U Ivanovu Otkrivenju govori Isus: „*Evo, na vratima stojim i kucam; poslušaj li tko glas moj i otvori mi vrata, unići ću k njemu i večerati s njim i on sa mnom*“ (Otk 3,20). Po susretima s ljudima, preko razgovora, preko nevolje, preko neke vrste čežnje... daje Isus ljudima na najrazličitije načine naslutiti da stoji pred vratima njihova života. I sada je potreban još jedan korak: otvoriti mu vrata i pozvati da uđe u moj vlastiti život.

Ako je osoba oikosa rastrgana između povjerenja u karmu i povjerenja u Isusa Krista, ako je neki čovjek u nevolji ili u nekoj brizi želi iskusiti pomoć, ako osoba oikosa želi u nekome pitanju steći više jasnoće, možete joj reći: „Bog je sada tu. Okreni se njemu. Reci mu što ti je na srcu.“ Možda možemo s takvim čovjekom započeti moliti i pozvati ga – ukoliko je to za njega u redu – da ponavlja sljedeće riječi: „Isuse, vjerujem da si sada tu i da me ljubiš. Povjeravam ti sada (spomeni nakanu). Molim te: Uzmi me za ruku i povedi me. Ti znaš što je za mene dobro.“

Kako mogu prepoznati pravi trenutak za izricanje takva poziva? S jedne strane osjećam da me Duh Sveti blago na to potiče. A onda vrata kod osobe oikosa moraju biti otvorena. To mogu prepoznati ako ova osoba signalizira da ima čežnju za „više“ i da je otvorena za Isusa.

Važno je jasno razlikovati između govorenja o ovome koraku i činjenja toga koraka. U „govorenju o“ ostaje razgovor između druge osobe i mene. Učini li se konkretni korak, započinje „razgovor između“ osobe oikosa i Isusa. Ona se obraća Isusu i očekuje od njega pomoć i odgovore. Tako može nastati osobni odnos, prijateljstvo s Isusom.

Koraci za praksu (4)

1. Što se mijenja kad više ne govorim o Bogu nego počinjem razgovarati s njim? Mogu li se još sjetiti gdje sam se svjesno upustio u Boga? Koje čežnje, strahove, dvojbe i otpore sam opažao prije ovoga koraka?

---

2. Jesu li se javila pitanja o vjeri gdje sam i sam nesiguran i još više trebam jasnoću?

---

3. Možda u vašoj okolini ima mogućnosti pozvati ljude „koji traže“ na neki susret, predavanje? Možete također pitati zanimaju li se za neku od tema... ili imaju volju sudjelovati na kojem nadbiskupijskome ili regionalnom seminaru na neku od tema...? (vlič. Pavao Madžarević posjeduje u rukopisima obilje materijala). Koje mogućnosti već poznajete?

---

4. Zbog čega vjeruju danas mnogi ljudi u reinkarnaciju? Što im to „donosi“, koje se čežnje iza toga kriju? Gdje bi se u vezi s ovim mogla dati polazišta za jedan razgovor o vjeri?

---

5. Moguća iskustva – kako uživljavajuće na to reagirati?
Govorili ste nešto o vašoj vjeri. Vaša sugovornica jedva da je reagirala. Što učiniti? Što bi ona mogla misliti? Trebali biste to čuti od nje same pitajući ju. Ali kako?

Darovali ste dobru knjigu ali ne znate je li ju obdareni uopće čitao. Kako ćete to provjeriti? Pitajući ju izravno. Kako je to moguće, a da obdareni ne bude u neprilici?

Susjede ste već dva ili tri puta bili pozvali na predavanja. Nikakva odaziva. Kakva reakcija je ispravna?

- a) Ne ponovno pozvati?
- b) Tek sada pravo pozvati – samo ne prenemajući se!
- c) Pitati: „Želite li ovoga puta ipak doći?“
- d) Pitati: Smijem li vas zamoliti za jedan savjet? Je li vam draže da vam ništa ne šaljem? Meni je važno da ne budete uznemirivani nečim što ne želite.“
- e) Ukoliko susjedi ovo potvrde, imate priliku: - zahvaliti se za iskren odgovor; i još jednom odvažiti se na prijateljsko

pitanje: „Kad jednom budete imali vremena, rado bih od vas čuo što o tome mislite...“

Dopunski tekstovi uz – Upustiti se u pitanja

Kad smo u igru unijeli Boga i svjedočili o njegovu djelovanju, to će izazvati reakcije. U njih sada treba ući budna duha.

Na što pritom trebamo paziti pokazuje Filip. On u Samariji ima velik uspjeh. Sam od sebe ne bi došao na pomisao da ondje napusti plodnu misijsku djelatnost i pođe u neki usamljeni kraj. Ali netko Drugi ima konce u ruci. Taj daje Filipu poticaj preko Gospodnjega anđela: „*Ustani i pođi na jug putem što iz Jeruzalema silazi u Gazu*“ (Dj 8,26). I tako on poslušno polazi na put prema jugu. Ne zna što to treba značiti. Jednostavno je poslušan.

Istodobno je Duh Sveti pripremio jednoga poznatog dvorjanina, visokog dostojanstvenika kandake, kraljice etiopske. Ovaj silazi iz Jeruzalema gdje se klanjao Bogu. Sjedi na kolima i čita proroka Izaiju.

Sada Duh Sveti postaje aktivan. On govori Filipu: „*Pođi i pridruži se tim kolima*“ (Dj 8,29). I kad Filip čuje da Etiopljanin čita proroka Izaiju, pita ga: „*Razumiješ li što čitaš?*“ (Dj 8,30). Zatim mu Filip protumači to biblijsko mjesto i upusti se u njegova pitanja.

To u Etiopljanina pobuđuje čežnju da pripada Isusu. Tako Isus Filipovim služenjem privlači dvoranina k sebi. Kao posljedica toga

moli dvoranin na kraju za krštenje: „A kad iziđoše iz vode, Duh Gospodnji ugrabi Filipa te ga dvoranin više ne vidje. On radosno nastavi svojim putem...” (Dj 8,39). Tako je Filipovo služenje njemu na kraju. Drugi će zatim morati dvoranina u vjeri voditi dalje.

I kod nas može često biti tako da smo k jednomu čovjeku pozvani na određeno služenje, a zatim će ga drugi voditi dalje. To vrijedi i za čitav put evangelizacije. Mi smo kao zajednica suradnici na Božjemu djelu (usp. 1 Kor 3,5-9).

Moći otvoriti pitanja

Kao što pokazuje Filip, korisna su pitanja i ponovna pitanja. Tako je Isus često postavljao pitanja: pitanja da bi ljudima mogao dati pozitivnu potvrdu; pitanja da bi ljudi počeli sami razmišljati i eventualno propitivati svoje dosadašnje modele razmišljanja; pitanja da bi se Boga i njegove misli dovelo u igru.

Kod teme „Crkva“ posebno se traži obzirnost. Ovo zato što se ljudi danas zacijelo ni na jednom drugom području ne osjećaju toliko nesigurnima, ili čak gotovo nasukanima kao ovdje. Brzo dolaze asocijacije povezane s moralom, dogmama i tradicijom. „Znam već, trebao bih zapravo više ići u crkvu“, često se čuje odgovor. Ali neugodne asocijacije ili čak osjećaji krivnje blokiraju.

Drukčije može biti kad tražimo osobnu razinu: Kako razmišljaš o Bogu? Što ti je pomoglo otkriti smisao života? Što su tvoje najdublje čežnje? Što bi ti pitao Boga ili mu rekao da sada stoji tu pred tobom? Zbog čega? Koje značenje ima za tebe Isus Krist?

Pitanje o Bogu, kako ga se uvijek postavlja, nabacuje i pitanje moga *odnosa prema njemu*. O ovome se radi: Usmjeriti pogled na prijateljstvo s Isusom! Tek polazeći odatle može se puno toga u Crkvi ispravno gledati i razumjeti.

Nutarnji stav pri razgovoru

U razgovoru se primarno ne radi o tome da nešto govorim, nego da razumijem što osobu oikosa u vezi s ovim pitanjem muči. Ona u

pravilu manje želi čuti naše znanje, a puno više osjetiti naše sudjelovanje na njezinu životu.

Da bi se to moglo dogoditi potrebno je naše osobno slušanje i empatija.

Empatija znači: suosjećajno ući u drugoga ne ocjenjujući ništa ni pozitivno ni negativno. Ne radi se o prosuđivanju, a još manje o tome da se ima pravo, nego o tome da vlastitim srcem budem kod srca drugoga. Sugovornik treba osjetiti da sam potpuno tu za njega. Pritom je korisno:

- imati koliko je moguće dalji kontakt očima
- zauzeti otvoren stav
- biti pozoran i privržen
- eventualno za bolje razumijevanje postaviti ponovna pitanja: Kako si došao do toga uvjerenja?
- u rečenome čuti Boga

Isus je razgovor sa Samarijankom na Jakovljevu zdencu vodio vrlo profinjeno. Dobro je pazio na misli i osjećaje žene i ulazio u njezine potrebe. Nikada nije govorio dugo i novim je pitanjima budio zanimanje žene da nastavi razgovor. Rezultat je bio da ga je prepoznala kao Mesiju. Žena je bila ovom spoznajom toliko dirnuta da je puna oduševljenja u svome selu pripovijedala o tome i mnogi su ljudi dolazili do vjere (Iv 4,39-41).

Poštovanje slobode

Svaki razgovor mora biti nošen velikim poštovanjem prema religioznoj slobodi druge osobe. Pa i kad od nas vjerovana i spoznata istina ne smije biti prešućena, nego u ljubavi izložena, nikada se i ni na koji način ne smije vršiti pritisak. „Crkva strogo zabranjuje siliti nekoga ili ga neumjesnim spletkama navoditi ili privlačiti da prigrlj vjeru, kao što se također snažno zauzima za pravo da nitko zločinačkim zlostavljanjima ne bude odvrćen od vjere“³.

---

³ Usp. Deklaracija o slobodi vjerovanja Drugoga vat. koncila Dignitatis humanae, br. 2, 4, 10: AAS 58 (966.)

Nakon razgovora o vjeri radi se o tome da se u vidu ima nastavak razgovora. U vezi s time pomaže pitanje kako drugi razmišlja o nastavku razgovora. „Rado bih vas uskoro opet vidio.“ „Smijem li...? Rado bih nastavio razgovor s vama. Smijem li Vas radi termina sljedećih dana nazvati?“ Odgovor koji zatim dolazi, ćete uvažiti.

Razumjeti središnje sadržaje

U uživljavajući i slušajući razgovor dolazi kao daljnji korak to da bitne sadržaje vjere možemo na jednostavan način unijeti u razgovor. Pretpostavka za to jest da smo mi sami sadržaj vjere razumjeli. Sami dakle trebamo jasnoću da bismo zatim jednostavno i razumljivo mogli vjeru izlagati.

Ako je ta jasnoća u nama prisutna, bolje će nam uspjeti pri izlaganju vjere gledati ne samo intelektualna pitanja, nego čežnju koja se iza njega krije. Ovo tek treba otkriti, a zatim ogoliti. Tada će kršćanska ponuda vjere pasti na pripravljeno tlo.

Pritom se ne radi o distanciranu čisto teorijskome izlaganju vjere. Mi smijemo izraziti i svoju radost, čak zahvaćenost. „Fascinira me znanje...“ „Svaki put me ispunja radošću kad...“ „Koliko mi je do sada postalo jasno i napet sam što sve još može doći.“ „Dijelim ono što sam do sada otkrio i iskusio.“ „I sam imam još puno pitanja, ali do sada je toliko postalo jasno.“

Od obilja mogućih sadržaja vjere želim uputiti na četiri teme koje često dolaze do izražaja:

1. *Pitanje o postojanju Boga:* Najtemeljnije pitanje kod evangelizacije jest: Postoji li uopće Bog? Nije li znanost dokazima opovrgnula Boga i učinila ga suvišnim? I: Ne proturječi li vjera razumu? I premda nema uvjerljivih dokaza za Božju opstojnost, ima puno naputaka koji daju da prihvaćanje postojanja Boga razumu bude razumnije.
2. *Pitanje trpljenja i dobrog Boga:* Ovo pitanje nije moguće riješiti na intelektualnoj razini. Stoga je korisno ući u uzroke

koji stoje iza toga pitanja (najčešće bol...). To može pomoći da se osobe oikosa oslobode kopkajućega i oko vlastitoga Ja kružećega „Zašto“ i da mogu pitati „Zbog čega“. To može otvoriti pogled za Isusa koji ulazi u ovu nevolju i hoće donijeti spasenje i ozdravljenje.⁴

3. *Što je smisao života?* Smisao nije moguće „načiniti“ Prve tragove velikoga smisla života moguće je otkriti postavimo li pitanja kao: Što hoću postati? Koje ciljeve i snove imam? Kako si zamišljam sretan život? Iskreno ulaženje u ova pitanja može nam dati spoznati puno korisnoga i pravoga. Ipak je polazište i obzor svih ovih pitanja i razmišljanja vlastito Ja! Ali poći od vlastitoga ja znači započeti od krivoga kraja. Jer vlastito ja ne samo da ne tvori početak – nitko nije sama sebe načinio! Prema tome nitko sam od sebe ne može reći zbog čega je stvoren. Mi svoj život naime zahvaljujemo nekome drugomu. Bog je taj koji je nas ljude stvorio. Stoga samo on može reći zbog čega nas je stvorio.⁵
4. *Reinkarnacija i kršćanska vjera:* Vjera u inkarnaciju kao i kršćanska vjera imaju zajedničkih elemenata: Obje vjeruju da put poslije smrti ide dalje i da postoji pravednost. Obje nude duhovan put. Ipak postoje značajne razlike kako u pitanju slike Boga i čovjeka, osobne odgovornosti i mogućih odgovora na trpljenje. Središnja razlika je položaj Isusa Krista, a time i pitanje o otkupljenju odnosno samootkupljenju. U razgovoru

---

⁴ Postoje različiti dobri spisi na ovu temu. Možda može od koristi biti i knjiga: „Leiden – wozu? Biblische Impulse zur Leidbewältigung“ („Trpljenje – zbog čega? Biblijski poticaji za nadvladavanje trpljenja“) ili: „Hoćeš li ozdraviti. Božji putevi do ozdravljenja. S pomoću za razlikovanje alternativnih praksi ozdravljenja“, prevedeni rukopisi.

⁵ U vezi s time knjižice: „Wozu lebe ich?“, wertvolle Impulse vermitteln („Zbog čega živim?“, posredovati dragocjene poticaje. (dostupni rukopisi hrvatskoga prijevoda

s osobom oikosa u konačnici će se raditi o pitanju: Vjeruješ li u karmu ili Isusa Krista?⁶

Dopunski tekstovi uz – Dovesti do susreta s Isusom

Vjera nije nikakvo intelektualno neobvezno razmišljanje, nego egzistencijalno upuštanje u osobu Isusa Krista. Tako kad-tad dolazi do trenutka kad osobu oikosa pozovemo da se upusti u Isusa. Ovaj korak je nuždan. Samo onaj tko se upustio u Isusa može steći iskustva s njim. Naposljetku samo na iskustvima možemo graditi dalje.

Upustiti se u susret s Isusom

Ivan Krstitelj je susreo Isusa. Oni vidi kako Duh silazi na Isusa i prepoznaje Isusa kao Sina Božjega. „*Sutradan opet stajaše Ivan s dvojicom svojih učenika. Ugleda Isusa koji je onuda prolazio i reče: 'Evo Jaganjca Božjega!' Te njegove riječi čula ona dva njegova učenika pa pođoše za Isusom.*

Isus se obazre i vidjevši da idu za njim, upita ih: 'Što tražite?' Oni mu rekoše: 'Rabbi' – što znači: 'Učitelju – gdje stanuješ?' Reče im:

---

⁶ Kod ove teme može knjiga „Reinkarnation und Auferstehungsglaube“ („Reinkarnacija i vjera u uskrsnuće“) posredovati potrebno znanje kao i dati naputke koji duhovni koraci su potrebni.

'Dođite i vidjet ćete.' Pođoše dakle i vidješe gdje stanuje i ostadoše kod njega onaj dan. Bila je otprilike deseta ura.

Jedan od one dvojice, koji su čuvši Ivana pošli za Isusom, bijaše Andrija, brat Šimuna Petra. On najprije nađe svoga brata Šimuna te će mu: 'Našli smo Mesiju!' – što znači 'Krist – Pomazanik'. Dovede ga Isusu (Iv 1,35-42a).

Šimun se upušta u susret s Isusom i stječe iskustvo koje ga duboko pogađa.

Razumjeti što se događa u drugome

Što se događa iznutra s čovjekom kad se upustio u susret s Isusom? Kao i u svakodnevnome životu, tako često prvi susret s važnim osobama donosi sa sobom neku nesigurnost. Ne znaš pravo što te tu čeka. Javlja se uznemirenost u želudcu. Istodobno možemo opaziti otpore, ili čak strahove. „Ali!...“ Tako dolazi do neke vrste duhovne borbe u vlastitome srcu.

Ako se duboko u srcu ne želi, uvijek će se naći puno razloga koji govore protiv upuštanja u susret s Isusom. Ali Isus govori i o uskraćivanju upuštanja: „*S kime dakle da prisposodobim ljude ovog naraštaja? Komu su nalik? Nalik su djeci što sjede na trgu pa jedni drugima po poslovcima dovikuju: 'Zasvirasmo vam i ne zaigraste! Zakukasmo i ne zaplakaste!' Doista, došao je Ivan Krstitelj. Nije kruha jeo ni vina pio, a velite: 'Đavla ima!' Došao je Sin Čovječji koji jede i pije, a govorite: 'Evo izjelice i vinopije, prijatelja carinika i grješnika!' Ali opravda se Mudrost pred svom djecom svojom*“ (Lk 7,31-35).

Isus mora iskusiti ono što je već Ivan doživio. Dok se mnogi, posebno grješnici i carinici upuštaju u Božju poruku, farizeji i zakonoznanci se zatvaraju. Budući da svoje srce neće otvoriti, nalaze za to uvijek izliku.

Kod Ivana kažu: „*Đavla ima*“, to znači kao: duševno je poremećen. Razuman čovjek će ga teško uzeti ozbiljno. Budući da se Isus drži uobičajena načina života, jede kruh, pije vino, nazivaju ga „*izjelicom i vinopijom*“. Treba se dakle brižno suprotstaviti ne samo

izrečenim razlozima, nego isto tako i onima koji su u temelju spomenutih razloga.

Razumjeti što se događa u meni

Tko svoju osobu oikosa pozove na ovaj korak, može se često isto tako „uzvrpoljiti“. Jedno iskustvo Klemensa Armbrustera koje se dogodilo prije nekoga vremena može pomoći da bolje razumijemo ovu situaciju: „Moja sestra predstavila je svojim roditeljima i nama svoga budućeg muža. Bilo je to drugo vrijeme nego danas. Svi smo se okupili kod kuće i napeto čekali. U dogovoreni trenutak je zazvonilo. Moja sestra je bila sva uzbuđena. Otvorila je vrata i uvela ga unutra. Zatim nam ga je predstavila. 'Nadam se da ćete ga zavoljeti', pomislila je. Što bi ona učinila da ga nismo prihvatili ili da smo ga odbili? Morala bi se odlučiti između njega i nas. Ali budući da je svoju odluku već donijela, njezina je sudbina bila usko povezana s njim. Da smo odbili njega, odbili bismo i nju.“

Kad dakle pozivamo drugoga da se upusti u Isusa, riskiramo više od jednoga izričaja. Mi smo se vezali uz Isusa. Što njega pogađa, odnosi se i na nas: Odbiju li njega, osjećamo se i sami odbijeni. Čak i više: Ako smo ovaj poziv izrekli a oni se u nj nisu upustili, možda i nas odbiju. Između nas može nastati bolan odmak.

Isus je više puta govorio o ovoj bolnoj pukotini u obiteljskim ili prijateljskim odnosima i sam na sebi iskusio (usp. Lk 12,49-53; Mk 3,20-21). To čini stvar za nas rizičnom. Stoga možemo i mi biti uznemireni ili osjetiti napetost u želudcu. I kod nas se mogu javiti duhovi neodlučnosti:

Trebam li stvarno riskirati odbijanje? Nije li bolje prešutjeti poziv?

Konkretni koraci

Hoćemo li svojim osobama oikosa omogućiti susret s Isusom, vrijedi pripaziti na jedno pravilo Kursilja: „Nikada ne razgovaraj s čovjekom o Bogu, a da nisi ranije razgovarao s Bogom o čovjeku!“ To

znači: Molimo Duha Svetoga da nas povede i pokaže put korak po korak.

Po susretima s ljudima, po razgovorima, po nevolji, po nekoj vrsti čežnje... može Isus našoj osobi oikosa dati naslutiti da stoji pred vratima našega života. I sada je potreban jedan korak: Otvoriti mu vrata i pozvati ga da dođe u vlastiti život. Za to može jedna od sljedećih mogućnosti biti korisna:

– Osobna molitva

Ako je osoba oikosa rastrgana između povjerenja u karmu i povjerenja u Isusa Krista, ako u nekoj nevolji ili pitanju... želi iskusiti pomoć, tada joj možete reći: „U Isusu Kristu je Bog sada tu. Reci mu što ti je na srcu.“

Alfons Maria Liguori (1696.-1787.) piše: „Govori mu povjerljivo i s neizmjernim pouzdanjem, kao svomu najboljemu prijatelju koji je potpuno ispunjen ljubavlju. Često razgovaraj s Bogom – o svome životu, o svojim planovima, o svojim brigama, o svojim radostima i bojaznima – o svemu što te muči...“

Možda možemo sa svojom osobom oikosa započeti moliti i pozvati ju – ako to želi – govoriti sljedeće riječi: „Isuse, vjerujem da si sada tu i da me ljubiš. Molim te: uzmi me za ruku i vodi. Pokaži mi pravi put. Ti znaš što je za mene dobro.“

Ako za vrijeme razgovora dođe trenutak da je na redu jedan veći korak, mogu osobi oikosa dati molitvu predanja da ju razradi, da bi ju kasnije sama molila ili kao predložak za osobno formuliranu molitvu predanja rabila. U vezi s time jedan primjer:

„Isuse, uzmi me za ruku i vodi me. Povjeravam ti svoj život. Ti me najbolje poznaješ. Ti znaš što je za mene dobro. Zahvaljujem ti što si mi darovao svoj život. Gospodine Isuse, molim te: Dođi u moj život i promijeni me onako kakvim me

želiš imati. Zahvaljujem ti za to što si me prihvatio kao kćer/sina i što ćeš me i dalje pratiti na životnome putu.“

Dođe li spontano trenutak da svoju osobu oikosa mogu konkretno pozvati da učini ovaj korak, najprije ću svjesno pozvati Boga i svoju osobu oikosa donijeti pred Boga. Zatim ću dati da izrekne spontanu molitvu. Moguće je takvu molitvu predmoliti i poslije izrečene molitve moliti za Božju snagu i djelovanje u životu naše osobe oikosa.

– **Tečaj o vjeri**

Mogu se osobi oikosa obratiti i s obzirom na osnovni tečaj o vjeri, posebno ako se u regiji događa takav tečaj. Pritom je dobro pratiti ju prije svega na prvi ogledni susret ili na propovijed predstavljanja.

Ako takve ponude u regiji nema, mogu osobno s osobom oikosa započeti put vjere. Mogu posegnuti za kojim od prokušanih seminara⁷, a zatim razbistriti je li ovo ispravan sljedeći korak.

– **Bogoslužje blagoslivljanja**

Možda u regiji postoje ponude kao primjerice bogoslužje blagoslivljanja, pri kojemu se nudi mogućnost dati da se moli za sebe u jednoj nakani i/ili izreći jedan korak vjere. Tada pripremam osobu oikosa na ono što ju ondje očekuje. Ovo je dobar, stari običaj Crkve da se odlučne korake izvrši s „kumovima“ (krsni kum, krizmeni kum).

---

⁷ prevoditelj raspolaže s nekoliko dobrih rukopisa hrvatskih prijevoda

Produbljujući tekstovi iz „Evangelií nuntiandi“

26. Nije na odmet da se prisjetimo: evangelizirati u prvome redu znači na jednostavan i izravan način svjedočiti o Bogu koji se objavio po Isusu Kristu u Duhu Svetomu. Svjedočiti da je on u svome Sinu ljubio svijet; da je u svojoj Utjelovljenoj Riječi dao opstojnost svakoj stvari i ljude pozvao na vječni život. Taj govor o Bogu kod mnogih će možda naići na Boga Nepoznatog kome se klanjaju ne znajući mu ime, ili ga traže slijedeći tajni zov svoga srca dok osjećaju svu ispraznost tolikih idola. No on je ipak pravo evanđeosko navještanje, jer pokazuje kako Stvoritelj nije čovjeku neka bezimena i daleka sila, već Otac. „Djeca se Božja zovemo, i jesmo“ i u Bogu smo, prema tome, jedni drugima braća.

27. Evangelizacija će uvijek, kao temelj, srž i u isto vrijeme najviši domet svoga dinamizma, također jasno razglašivati da je u Isusu Kristu, Sinu Božjemu koji postade čovjekom, koji je umro i uskrsnuo, kao dar milosti i Božjega milosrđa svakomu čovjeku ponuđeno spasenje. I ne radi se o nekakvu nutarnjem spasenju koje bi se moglo mjeriti prema tvarnim, pa čak ni prema duhovnim dobrima, koja se iscrpljuju u vremenitu postojanju ili su posvema istovjetna s vremenitim željama, nadama, po slovima i borbama: ono prelazi sve granice da se dovrši u zajedništvu sa samim Posvemašnjim, tj. s Bogom. To spasenje je onostrano, eshatološko. Dakako, ono u ovome životu započinje, ali se dovršava u vječnosti.

78. Evanđelje za koje smo odgovorni ujedno je riječ istine. To je istina koja oslobađa i koja jedina daje mir srca, baš ono što ljudi traže kad im Radosnu vijest naviještamo. Istina o Bogu, o čovjeku i njegovu tajanstvenome određenju, istina o svijetu. Teška istina koju uvijek iznova tražimo u Božjoj riječi i kojoj mi nismo, ponavljamo, ni gospodari ni vlasnici nego čuvari, glasnici i sluge.

Od svakoga blagovjesnika očekuje se da istinu poštuje, tim više što je istina koju on produbljuje i prenosi zaista objavljena, i prema tome više od svega drugoga dijelak prve istine koja je sam Bog. Propovjednik evanđelja bit će dakle čovjek koji, čak uz cijenu vlastita odricanja i patnje, uvijek teži za istinom koju mora prenositi drugima. On istinu nikad ne izdaje niti je zataškava u želji da se svidi ljudima, da iznenadi ili da povrijedi, da bude osebujan ili da se pokaže. On se istini ne protivi. On objavljenu istinu ne čini nerazumljivom zbog svoje lijenosti da istražuje, zbog svoje lagodnosti, zbog straha. Ne zanemaruje njeno proučavanje. Služi joj umjesto da je zarobi.

28. Dosljedno tome, evangelizacija nužno sadrži proročki nagovještaj o onostranosti, onaj duboki i konačan poziv upućen čovjeku, poziv koji znači nastavak na sadašnje stanje, a u isto vrijeme prekid s tim stanjem: ide s onu stranu vremena i povijesti, onkraj stvarnosti ovoga svijeta kojega lik prolazi i s onu stranu stvari

ovoga svijeta skroviti domašaj kojih će se jednoga dana očitovati; ide s onu stranu samoga čovjeka čija istinska sudbina se ne iscrpljuje u njegovu vidljivu izgledu, nego će se razotkriti u budućemu životu.

Evangelizacija dakle sadrži i propovijedanje nade u obećanja koja je Bog dao novim savezom u Isusu Kristu; propovijedanje Božje ljubavi prema nama i naše ljubavi prema njemu; propovijedanje bratske ljubavi prema svim ljudima — te sposobnosti darivanja i opraštanja, odricanja i bratskoga pomaganja — što je, izvirući iz Božje ljubavi, srž samoga evanđelja; propovijedanje o tajni zla i o djelotvornoj težnji dobru.

Isto tako, a ta potreba uvijek je prijeka, propovijedanje o traženju samoga Boga po molitvi, osobito po molitvi klanjanja i zahvaljivanja, no i po zajedništvu s vidljivim znakom susreta s Bogom, koji je Crkva Isusa Krista. To zajedništvo izražava se posredstvom drugih znakova Krista koji u Crkvi živi i djeluje, posredstvom sakramenata. Ako se sakramenti tako proživljavaju, ako se naime slave u svoj svojoj punini, nemoguće je — kao što bi neki htjeli — da su smetnja evangelizaciji ili da bi vodili njenu zastranjivanju. Naprotiv, oni omogućuju da se evangelizacija očituje u svoj svojoj širini. Naime, cjelokupna evangelizacija više je od propovijedanja određene poruke: ona znači utemeljenje Crkve koje nema bez toga disanja, bez sakramentalnoga života kojemu je vrhunac u Euharistiji.

Bilješke:

Peti korak:

Postati odrastao u vjeri – Donositi rod

Srdačno vas pozdravljam na petome susretu izobrazbe o vjeri: „Evangelizirati *Da* – ali *Kako?*“, danas na temu: Postati odrastao u vjeri – Donositi rod.

U našem društvu dobiva se s 18 godina pravo glasa i izbora i postaje se punoljetan. A – kako je kod kršćanske vjere? Kada se postaje punoljetan i živi kao odrastao u vjeri?

Početak prijateljstva s Kristom

Ruski filozof religije Nikolaj Berdjajev (1874.-1948.) je rekao: „Čovjek je neizlječivo religiozan“. To znači da traži nešto „više“, nešto apsolutno. Ali postoje najrazličitiji oblici religioznosti. Kod mnogih oblika čovjek traži nešto za sebe, nešto što će njemu činiti „dobro“. Ali kod evangelizacije se ne radi o tome da ljudi postanu religiozniji, nego se radi o vjeri. O tome da se upustimo u odnos s Isusom Kristom i sebe njemu povjerimo.

Kad naša osoba oikosa započne obraćati se Isusu i njemu vjerovati (i u nj se pouzdavati), Isus joj tada daje mogućnost da u nj uđe. Isus će joj tada dati iskusiti da je tu za nju. Takvi prvi susreti s Isusom mogu biti potpuno tihi i blagi – jedva primjetni. Ali katkada mogu ljude i duboko dodirnuti.

Tako su tada na Duhove iskusili okupljeni ljudi. Svi su oni vjerovali u Boga. Ali njihov put kršćanstva ipak je započeo s time da su – preko Petrove propovijedi – bili dodirnuti samim Kristom kao prisutnim „Gospodinom“. Posljedica je bila: „*Kad su to čuli, bili su duboko potreseni...*“ (Dj 2,37). Ljudi su osjetili: Isus je doista tu. Ovaj nutarnji dodir po Kristu doveo ih je tada do pitanja: „*Što nam je činiti?*“ (Dj 2,37). Petar je odgovorio: „*Obratite se...*“ (Dj 2,38). To znači: upustite se u odnos s Isusom Kristom. Započnite nasljedovati ga.

Kad naša osoba oikosa iskusi da je Isus za nju tu i povjeri mu se, tada ćemo i mi našoj osobi oikosa reći: Započni živjeti svakodnevicu s Isusom. Uzmi si vremena za ovo novo prijateljstvo i potraži ljude koji će te podupirati na putu nasljedovanja Isusa.

Kao početak novoga odnosa iskusit će se i početak nasljedovanja najčešće kao oduševljavajući. Tako nasljedujem Isusa jer mi to čini dobro, pomaže mi i jača me. U ovoj fazi je odnos prema Isusu Kristu najčešće još uvijek isprepleten sebičnim namjerama. A neki s odnosom prema Kristu ponovno prestaju ako im taj odnos više ne donosi ono što si oni žele.

„Promjena gospodstva“ i ispunjenje Duhom Svetim

Kad prijateljstvo s Isusom raste i postane dublje, dovest će do odluke: Ti i nitko drugi. Hoćemo živjeti jedan za drugoga. Odluka za obvezatan zajednički život s Isusom i za Isusa događa se u krštenju kao što je rekao Petar: „*Obratite se i svatko od vas neka se krsti u ime Isusa Krista da vam se oprostite grijesi i primit ćete dar, Duha Svetoga*“ (Dj 2,38). Biti kršten u Isusovo ime znači: Mi dvojica pripadamo neodvojivo skupa.

Pavao opisuje nutarnji korak krštenja ovako: „*S radošću promatram vaš red i čvrstoću vaše vjere u Krista*“ (Kol 2,5b). Ovo živjeti s „Isusom Kristom kao Gospodinom“ – nije bila puka tvrdnja, nego usređujuće iskustvo prvih kršćana. Kad Isus Krist kao „Gospodin“ može u svim situacijama i na svim područjima u čovjeku djelovati, tada on može izliti svoga Duha. Po krštenju i potvrdi je Duh Sveti doduše „izliven u naša srca“ (usp. Rim 5,5), ali njegova snaga često još uvijek nije oslobođena. Tko u šalicu vruće kave stavi kocku šećera, ustanovit će da se šećer tek miješanjem oslobađa i ispunja kavu svojom slatkoćom. Analogno tomu može i Duh Sveti – po sakramentima biti u nas izliven – svojom djelotvornom snagom ostati „začahuren“, budući da mu se ne otvaramo. U takozvanoj „promjeni gospodstva“ biva ova „začahurenost“ probijena i Duh Sveti oslobođen. Sada Duh Sveti može sve više i više djelovati u čitavome čovjekovu biću, očistiti ga i posvetiti. Može darovati različite darove i karizme.

Donositi bogat rod

Ova takozvana „promjena gospodstva“, korak koji se događa u čovjekovoj najnutarnijoj nutrini, mijenja perspektivu. Polazeći od našega novog „Gospodina“ možemo otkriti svoje izabranje i poziv. Isus govori: „*Ne izabraste vi mene, nego ja izabrah vas i postavih vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane*“ (Iv 15,16). Kad je netko primjerice izabran za to da svoju zemlju zastupa na Olimpijskim igrama, tada će se u žrtvenu predanju pripremiti na ovaj događaj. On hoće dati ono svoje najbolje da svojoj zemlji iskaže čast i da osobno uspije.

Tko u ovome stavu, s povjerenim mu darovima i karizmama služi Bogu i ljudima, neće bezuvjetno uspjeti, ali će donositi bogat rod. „Plod Duha... ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost“ (Gal 5,22-23a) rastu u njemu. To onda zrači.

Zreo plod moguće je jesti. On hrani život drugih. Tako drugi postaju oživljeni Duhom u dotičnome čovjeku, izgrađivani i ojačani. Kao što zreo plod sadrži sjeme novoga života, tako takvi ljudi prenose trajni život Duha. Njihov život donosi rod za vječnost.

Sažimljući možemo reći: Put do odrasloga kršćanina ide preko sljedećega procesa:

1. Od dodirnutosti Isusom do upuštanja u prijateljstvo s njim.
2. Od još nezrela prijateljstva s pitanjem „Što će mi to donijeti?“ do zrelije ljubavi koja govori: „Iz ljubavi prema tebi“.
3. Od saveza (obnove krštenja, promjene gospodstva), nazvanoga i predanje života do ispunjenja Duhom Svetim. To vodi
4. do neprestana rasta u životu iz Duha Svetoga i do služenja s vlastitim darovima i karizmama.

Evangelizirati znači povjerene nam ljude dovesti do punine kršćanstva i u tome im prednjačiti.

Koraci za praksu (5)

1. Osobu oikosa mogu dovesti do koraka samo onako kako sam do njih došao sam. Što je meni pomoglo urasti u puninu kršćanskoga?

---

2. Bog sa svakim čovjekom prolazi posve osobni put. Ne smijem dakle svoja iskustva prenositi na druge. Nego trebam ostati pri osluškivanju Duha Svetoga. Ipak pitanje: Koje duhovne procese moram promicati da bi ljudi došli do čitave punine? (Usp. u vezi s ovim Mk 4,1-9.13-20).

3. „Vi ste prihvatili Krista Isusa kao Gospodina“ (Kol 2,5b). Središnji korak nije pobožnost, nego predanje srca Isusu Kristu da bi se primilo puninu Duha Svetoga.

Jeste li učinili taj korak? Gdje i u kojemu obliku?

Ovaj se korak mora uvijek iznova obnavljati, da bi se naš život što dublje preoblikovao.

4. Koji sadržaji spadaju u molitvu predanja? Koje mogućnosti poznajem da bih učinio ovaj korak?

---

5. Kako mogu ohrabriti druge za rast i za njihovo poslanje?

Dopunski tekstovi uz – Postati odrastao u vjeri

Isus je u više prispodoba govorio o cilju donositi rod: *„Poslušajte! Gle, iziđe sijač sijati. I dok je sijao, poneko zrno pade uz put, dođoše ptice i pozobaše ga. Neko opet pade na kamenito tlo gdje nemaše dosta zemlje. Odmah izniknu jer nemaše duboke zemlje. Ali kad ogranu sunce, izgorje; i jer nemaše korijenja, osuši se. Neko opet pade u trnje i trnje uzraste i uguši ga te ploda ne donese. Neko napokon pade u dobru zemlju i dade plod, razraste se i razmnoži, te donese: jedno tridesetostruko, jedno šezdesetostruko,*

jedno stotruko.' I doda: 'Tko ima uši da čuje, neka čuje!'" (Mk 4,3-9).

Isus opisuje četiri različite „vrste tla“ na koje sjeme, to znači Božja riječ, može pasti. Pod ovim „vrstama tla“ misle se stavovi u srcu i reakcije ljudi na Isusovu radosnu vijest.

Sjeme koje pada na „put“, ostaje ležati na površini i pozobat će ga ptice. Zemlja je nepropusna. Sjeme ne dospijeva u dubinu. Slika predstavlja ljude čije srce je zatvoreno za Isusovu poruku. Slika o pticama jasno pokazuje da su na djelu i drugi utjecaji koji razaraju sjeme Isusove radosne vijesti ili ga hoće spriječiti u klijanju. To su primjerice glasovi koji vjeru u Isusa predstavljaju kao suvišnu ili čak glupu.

Sjeme koje nailazi na „kamenito tlo“, brzo iznikne, ali se opet osuši jer mu nedostaje „dobra zemlja“, a time i hranjive tvari. Ova slika predstavlja ljude koji pokazuju zanimanje za Isusa i njegovu poruku i brzo se daju oduševiti. Ali oni riječ ipak prihvaćaju samo površno, ona ne ide u dubinu. Čim ovi ljudi upadnu pod pritisak ili u svojoj vjeri budu stavljeni u pitanje, ponovno se odvrću.

Ili sjeme pada na tlo koje je zaraslo „trnjem“. Time se misli na ljude koji su doduše otvoreni za Božju riječ. Ali su ipak jako upleteni i usidreni u svoju svakodnevnicu, čak toliko da trnje uguši izniklo sjeme. Trnje ovdje predstavlja brige i strahove i ovisnosti svake vrste – primjerice materijalna dobra i hobije, koji snažno zaokupljaju ljude i sprječavaju ih u tome da dopuste da njihov život bude potpuno određivan Božjom riječju. Ova slika predstavlja takve ljude koji zacijelo slute i shvaćaju što Isus misli, ali ne žive po tome i ne mogu tako djelovati, budući da u njihovoj svakodnevici za to nema mjesta.

Sjeme koje pada na „dobru zemlju“ donosi bogat rod. Ova slika predstavlja ljude koji se potpuno otvaraju Božjoj ljubavi, prihvaćaju njegovu riječ i po njoj djeluju. Premda je to samo mali dio sjemena, koje pada na dobru zemlju, iz njega izrasta ogromna žetva.

Vjera je više od religioznosti

Da bi sjeme moglo početi klijati, potrebni su ne religiozni osjećaji, nego vjera. Svi su ljudi više ili manje religiozni, kao što svjedoči ruski filozof religije Nikolaj Berdjajev (1874.-1948.): „Čovjek je neizlječivo religiozan.“ To znači da traži nešto veće. U religiji traži čovjek za sebe nešto više. Traži zaštitu, pomoć i orijentaciju.

Budući da to ipak često traži za sama sebe, u opasnosti je da „Boga“ uporabi. Religija može kružiti oko ja, oko ega. Važno je da to služi meni. Dokle god „Bog“ služi i pomaže meni i mojim interesima, dotle ga častim i trebam. Ako mi „Bog“ pak više ne donosi ništa, tada više ne trebam ni religiju.

Vjera (objava) vodi na jedan drugi put. Ovdje čovjek iskusi jedan Ti, Nasuprotnika koji mu se obraća, koji traži odnos prema čovjeku, i čovjeku nudi svoju poruku. Kao odgovor na to čovjek se ovomu Ti povjerava. Odlučuje se služiti Bogu i Njegovim interesima. Pritom iskusi da se Bog za njega brine bolje nego što to on sam može. Ovdje u središtu stoji Bog.

Religiju – pa i kršćansku – moguće je shvatiti i živjeti i kao kulturu. Ona pripada nama, i moguće je njome se služiti prema potrebi. Kršćanska vjera pak vodi u egzistencijalnu promjenu, budući da se čulo „Božji glas“ i odlučilo slijediti ga. Put vjere započinje upuštanjem u Boga.

„Čvrsta točka“ (Točka praska)

Srce kršćanstva nije pobožnost. Ne radi se o tome da puno molimo i ostvarujemo religiozna postignuća. Takva je Pavao činio prije svoga obraćenja do savršenstva. Srce kršćanstva jest odnos prema utjelovljenome Božjem Sinu i naša potpuna izručenost njemu i njegovoj volji.

U prvim pripovijestima o pozivu u Novome zavjetu čitamo: „*I prolazeći uz Galilejsko more, ugleda Šimuna i Andriju, brata Šimunova, gdje ribare na moru; bijahu ribari. I reče im Isus: 'Hajdete za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi'*“ (Mk 1,16-17). Sada dolazi do pravoga „praska“. Šimun i Andrija moraju se odlučiti hoće li se upustiti u Isusov poziva na nasljedovanje ili ne.

Odluke se mogu dogoditi različito. Katkada postoje spontane odluke kao ljubav na prvi pogled. Češće – a posebno kod odluka koje obilježavaju život – postoji jedno dulje odvagivanje. Napeto za nas bilo bi znati, kad bismo mogli iskusiti, kako je bilo Šimunu koji je bio oženjen, i Andriji. Što je sve njih pokretalo i kako su oni donijeli svoju odluku. Ali važnija od ovoga znanja jest naša vlastita odluka, naše Da na nasljedovanje i naše predanje njemu.

„Promjena gospodstva“ – Krštenje

Kad naše nasljedovanje poraste, ono dovodi do pitanja obvezatnosti. Kad se prijateljstvo između žene i muškarca produbi, to dovodi do sklapanja braka: Ti i nitko drugi. Mi pripadamo skupa.

Odluka za obvezatan život *sa* i *za* između nas i Boga događa se u krštenju. Pavao opisuje nutarnji korak krštenja ovako: „*Kao što primiste Krista Isusa, Gospodina, tako u njemu živite*“ (Kol 2,6). Postati kršćanin znači: Primiti Isusa kao Gospodina, osobno se za njega odlučiti, usmjeravati se prema njemu. Biti kršćanin dakle znači živjeti s Isusom kao sa svojim Gospodinom. Ovo ne znači za Isusa puno činiti, nego se u najnutarnijoj nutrini podložiti njemu i njegovu vodstvu.

U vezi s prispodobom u kojoj Isus govori o ozbiljnosti nasljedovanja, kaže on: „*Tako dakle ni jedan od vas koji se ne odrekne svega što posjeduje, ne može biti moj učenik*“ (Lk 14,33). Postavimo si pitanje: Tko ili što mene „posjeduje“? Koje misli i koje namjere „gospodare“ u meni?

U nama neka ne vladaju ni strahovi, ni tromost, ni osjećaji krivnje, ni dvojbe, ni rezignacija, ni mlakost, ni gorčina, ni..., nego samo i jedino pravo sunce našega života: Isus Krist svojom velikom i usrećujućom ljubavlju! Stoga je dobro pitati se:

- Koje mjesto zauzima Isus u mom životu? Je li on „neograničeni“ Gospodin u mom životu? Pripada li mu sve što čini moj život?

- Kako se pokazuje to „Isusovo gospodovanje“ u postupanju s vremenom i mojim darovima, u mojim sudovima i pogledima?
- U kojim odnosima i na kojim područjima moga života je prisutan nered, koje namjere u njemu slijedim?
- Za koga radim i djelujem u najdubljoj dubini svoga srca? Za samoga sebe ili za Isusa Krista? Ovo se pokazuje najčešće u spontanim reakcijama kad mi se uskrati priznanje i čast.

Ako je Isus „Gospodar“ moga života, više moj Ja (pa ni religiozni Ja) s njegovim potrebama i strahovima ne stoji u središtu, nego On u svojoj suverenosti, dobroti i svetosti.

Ispunjenje Duhom Svetim – Krizma (poslanje)

O snazi ove odluke piše Papin propovjednik pater Raniero Cantalamessa: „Odluka 'prihvatiti Isusa Krista kao Gospodina i Otkupi-telja' je zapaljena iskra koja naš kršćanski život oživljuje iznutra. Otvara čovjeka tako da Duh Sveti može u nj snažno strujati. Živjeti s Isusom kao sa svojim 'Gospodinom' naša je sreća. On je sunce koje rasvjetljuje naš život.“⁸

Kad Isus Krist kao „Gospodin“ može djelovati u svim situacijama i na svim područjima u čovjeku, tada on može izliti svoga Duha. Tako Duh Sveti može sve više i više prožeti očistiti i posvetiti čitavo čovjekovo biće. Može darovati različite darove i karizme.

Time smo mi i osobe oikosa osposobljeni riječju i djelom živjeti kao pravi Kristovi svjedoci u Crkvi i svijetu. Potvrda može u ovome smislu biti shvaćena kao prihvaćanje osobnoga poslanja u Crkvi, kao „posveta za opće svećeništvo svih krštenih“ (Peter Henrici, pomoćni biskup u Churu).

---

⁸ Citirano prema: Raniero Cantalamessa, O dođi, Stvorče, Duše Svet. Verlag Herder 1999. str. 406. (Postoji rukopis hrvatskoga prijevoda

Poslanje sadrži to da darove Duha⁹, karizme i sposobnosti i kompetencije koje netko donosi sa sobom, stavi u službu. Preko njih „govori“ Bog i pokazuje što bi poziv te osobe mogao biti, što ona može pridonijeti cjelini na njezinu području i svojim darovima.

Dopunski tekstovi uz – Donositi rod

---

⁹ Pomoć za otkrivanje vlastitih karizmi nalazi se u „Živjeti iz Duha“, Nastaviti Isusovo djelo.

Tko u ovome stavu, s povjerenim mu darovima i karizmama služi Bogu i ljudima, neće bezuvjetno imati uspjeh, ali će donositi bogat rod. Rod sadrži dvoje: Rod kao prvo znači *promijenjen život*, koji hrani i oživljuje druge. Kao što zreo plod služi za hranu, tako i naš život treba hraniti dobrotu i zdravlje u drugome.

Kako izgleda plod, opisao je Pavao: „*Plod Duha je ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost*“ (Gal 5,22-23a). Od ljudi u kojima je izrastao plod Duha „struji“ nešto, kao što kaže Isus: „*Rijeke će žive vode poteći iz njegove utrobe*“ (Iv 7,38) koje druge ljude izgrađuju i oživljuju.

Zreo plod sadrži (u pravilu) *sjeme za novi život*. Donositi plod znači prenositi ono što si sam primio. Sijati sjeme Božje riječi i vjeru i brinuti se za njegov rast. Tko tako uđe u služenje evanđelju, donosi rod za vječnost.

Tri obraćenja

U donošenje roda – možemo reći i za odrastanje u vjeri – spadaju tri obraćenja: Prvo: *obraćenje Isusu Kristu*. Mi živimo u osobnome odnosu s njim. Prihvaćamo evanđelje kao smjernicu za naš život.

Isus Krist je od početka svoje učenice i učenike pozvao i na međusobno zajedništvo. To je drugo područje rasta: *obraćenje na zajedništvo*, na konkretnu zajednicu, na Crkvu. (Ovomu je posvećeno sljedeće poglavlje).

Biti kršćanin bitno je povezano s poslanjem. U tome se sastoji treće područje rasta: *obraćenje služenju*, prihvaćanje poslanja. U crkvenome kontekstu možemo to nazvati „Da potvrdi“.

Faze puta u pregledu

Sustavan pregled može nam pomoći da bolje razumijemo put evangelizacije a time i donošenja roda:

- Odbijanje svega nadnaravnoga
- Religiozno zanimanje
- Zanimanje za kršćansku vjeru

- Spremnost čuti Evanđelje
- Osobna pogođenost, ali tu su još otpori
- Uпустiti se u odnos s Isusom: obraćenje
- Odluka za Isusa: obnova krštenja, predanje života
- Ispunjenost Duhom Svetim
- Novi prioriteti u životu
- Učlanjenost u obvezatnu kršćansku zajednicu
- Čežnja svojim darovima služiti drugima: evangelizacija
- Neprestani duhovni rast.

Ovaj duhovni rast vodi do ispunjena kršćanstva koje donosi rod. Taj put se često naziva posvećenje (ozdravljenje, svetost). Život raste i mijenja se, ili pak odumire. To vrijedi i za naš duhovni život.

Produbljujući tekstovi iz „Evangeli nuntiandi“

48. Pučka religioznost nesumnjivo ima svojih ograničenosti. Često je sklona raznim izobličenjima religije, odnosno praznovjerju. Često ostaje na razini čisto kulturalnih očitovanja i ne dolazi do istinskog pristanka vjere....

... No ako se u evangelizaciji ispravno usmjeruje osobitom pedagogijom, pučka je religioznost veoma bogata vrijednostima...

18. Što se Crkve tiče, navijestiti evanđelje znači unijeti Radosnu vijest u svaku ljudsku sredinu i u tome srazu samo čovječanstvo iznutra preobraziti, učiniti ga novim: „Evo, sve činim novo!“ (Otk 21,5; usp. 2 Kor 5,17; Gal 6,15). No, nema novoga čovječanstva ako najprije nema novih ljudi, novosti iz krsta (usp. Rim 6,4) i života prema Evanđelju (usp. Ef 4,3-24; Kol 3,9-10). Dakle, svrha evangelizacije zapravo je ta unutrašnja promjena...

19. Crkvi naime nije samo do toga da se evanđelje propovijeda na sve prostranijim područjima svijeta ili sve većemu broju novih populacija, već također mora težiti da snagom evanđelja tako reći isprevrne mjerila ljudskoga prosuđivanja, ustaljene vrijednosti, interese, misaona kretanja, ishodišna nadahnuća i životne obrasce koji su unutar ljudskoga roda u suprotnosti s Božjom riječju i njegovim naumom spasenja.

54. Crkva je također uvjerena da svoju neumornu brigu ne smije uskratiti ni onima koji su već primili vjeru i koji su već, često naraštajima, u dodiru s evanđeljem. Ona stoga nastoji tu vjeru produbljivati, učvršćivati, hraniti i činiti je što zrelijom kod onih koje već zove vjernicima, da bi oni to još više bili.

Ta vjera danas je gotovo posvuda suočena sa sekularizmom, odnosno s borbenim bezboštvom: to je vjera na udaru kušnja i prijetnja, štoviše, to je opkoljena i napadnuta vjera. Kad se svakodnevno ne bi hranila i jačala, došla bi u opasnost da propadne zbog ugušenja ili iznemoglosti. Stoga evangelizirati često znači vjeri

vjernika pružati tu prijeko potrebnu hranu i pomoć, poglavito u katehezi punoj evanđeoske svježine, kad je jezik prilagođen vremenu i osobama.

56. Drugi krug čine oni koji vjeru ne prakticiraju: danas je vrlo mnogo onih koji uglavnom izriječkom nisu zaniijekali svoje krštenje ali su posve na rubu, naprosto ga ne proživljavaju. Pojava onih koji ne prakticiraju odavna je poznata u povijesti kršćanstva, a pripisuje se naravnoj slabosti i dubokoj nedosljednosti što je, nažalost, nosimo u sebi. Danas je ipak poprimila neke nove oznake. Često se kaže da nastaje zbog kidanja tradicionalnih odnosa što se u naše vrijeme nerijetko događa. Do toga također dolazi kad ljudi žive među onima koji ne vjeruju i kad su pod utjecajem nevjere. Napokon, suvremeni nepraktikanti za razliku od nekadašnjih svoj stav nastoje opravdati u ime nutarnje religioznosti, u ime neovisnosti i osobne iskrenosti.

13. Oni koji iskreno prihvate Radosnu vijest, snagom toga prihvaćanja i zajedničke vjere sabiru se dakle u Ime Isusovo da bi Kraljevstvo zajedno tražili, gradili i živjeli. Čine jednu zajednicu koja i sama počinje navješćati evanđelje. Zapovijed dana Dvanaestorici — „Idite, navješćujte Radosnu vijest“ — vrijedi tako, premda na drugi način, za sve kršćane. Njih stoga Petar s pravom naziva „narodom stečenim da naviješta silna djela“ (Božja), ista ona veličanstvena djela o kojima je svatko mogao čuti na svome jeziku. Radosna vijest o Kraljevstvu koje dolazi i koje je započelo vrijedi, uostalom, za sve ljude i za sva vremena. Oni koji su je primili, oni koje okuplja u zajednicu spasenja, mogu je i moraju priopćivati i dalje širiti.

Bilješke:

Pronaći zavičaj – Ljubiti Krista u Crkvi

Srdačno vas pozdravljam na šestome i posljednjem susretu izobrazbe u vjeri: „Evangelizirati *Da* – ali *Kako?*“, danas na temu: Pronaći zavičaj – Ljubiti Krista u Crkvi.

Isus u kontekstu Božjega kraljevstva češće govori o sjemenu koje klija, raste i donosi rod. I kao što postoji različito sjeme koje svako ima svoje vlastite zakone rasta, tako su i kod ljudi tempo i način procesâ rasta različiti. Ovo vrijedi i za udomaćenost u Crkvi.

Novi zavičaj

Ima ljudi koji se na bogoslužju jednostavno osjećaju ugodno i nalaze tada osobni odnos prema Isusu Kristu i prema jednome *Da* Crkvi. Tako je većina njih ranije nalazila u Crkvi zavičaj. Tipičnim mi se čini put Bernarda, koga sam upoznao u jednoj od ranijih zajednica i u ožujku 2003. na Danu juhe susreo.

Bio je oženjen i žena je očekivala treće dijete. Odmah sam ga prepoznao. Spontano sam ga – opažajući da mora nešto učiniti za vjeru svoje djece – pozvao na jedan tečaj o vjeri.

Tada nisam ni slutio što se u Bernardovoj nutrini događa. Kasnije mi je pripovijedao da ga jedna epizoda godinama progoni. Na vjenčanju njegove sestre pripovijedao sam mu da ću sljedećega dana s jednom grupom poći u Taizé. Odgovorio mi je: „Lijepo, onda mi možeš poslati razglednicu.“ Nato sam odgovorio: „Nema problema, ja ću tebi poslati razglednicu, a ti ćeš za to tri puta otići u crkvu.“ Složio se u nadi da ću zaboraviti njegovu adresu. Ali nakon dva tjedna razglednica iz Taizéa bila je u poštanskome sandučiću. Kad me je sada, 18 godina kasnije, iznenada susreo na Danu juhe, odmah se sjetio svoga obećanja koje još uvijek nije izvršio...

Ne pitajući ga njegova žena ga je prijavila na tečaj o vjeri. Bernard je na početku otišao protiv svoje volje, ali malo-pomalo

rastao je njegov odnos prema Kristu. Na kraju tečaja pristupio je biblijskoj grupi.

Nakon otprilike godinu i pol nešto se u Bernardu promijenilo: „Malo-pomalo raslo je u meni i zanimanje za Crkvu, jer ljudi u biblijskoj grupi, s kojima sam gajio prijateljsko zajedništvo, bili su ondje aktivni. Pomagali su mi da se pravo snađem u bogoslužju.“ Kasnije je Bernard sve više i više nalazio zavičaj u župnoj zajednici. Danas je zajedno sa svojom obitelji aktivan član.

Biti most

Ako naša osoba oikosa posjećuje tečaj o vjeri ili surađuje u nekoj grupi o vjeri i ondje se osjeća ugodno, tada ona ondje iskusi Crkvu i susreće Isusa Krista. Jer u ljubavi ovih ljudi je prisutan Isus Krist. Sada se radi o tome da se našu osobu oikosa dovede do zajednice mjesne Crkve, ali i do svesvjetske – katoličke Crkve.

Pritom je jasno: Tko dolazi k Crkvi, učlanjuje se u nešto postojeće. Ne određuje što u Crkvi treba biti ili što ona treba vjerovati. „Poklad vjere“ već čvrsto stoji. Svi, koji hoće pripadati Crkvi, prihvaćaju ovaj poklad vjere, ispunjuju ga korak po korak duhom i životom, tada ono hrani njihov život.

Ovo usvajanje vjere, život iz snage Božje riječi i sakramenata kao i identitet s Crkvom, jesu proces. I Isus govori o ovome putu rasta: „Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi. No kada dođe on – Duh istine – upućivat će vas u svu istinu“ (Iv 16,17).

Duh istine voli govoriti preko učiteljstva, ali i preko doživljene istine vlastitoga života. Kad promatram svoja vlastita iskustva s Crkvom, mogu samo reći da ljubav prema Crkvi i nutarnji Da prema istinama Crkve nisu rasli bez lomova i kriza. Mi pomažemo našoj osobi oikosa kad joj otvoreno i iskreno dajemo sudjelovati na našim razočaranjima, trpljenju i radostima.

Pritom će biti očito: Svoju osobu oikosa možemo voditi samo do onih izvora iz kojih sami pijemo. Budući da je svatko samo jedan ud na Kristovu Tijelu, nitko ne može svima dati sve. Za daljnji rast treba

naša osoba oikosa iskustva i potporu kršćana koji su bliski njezinu životu svakodnevce. Upućivat ćemo ju na takve osobe. To je Crkva.

Od kritike do ljubavi

Očituje li naša osoba oikosa kritiku prema Crkvi, najprije je potrebno uživljeno slušati i pokušati razumjeti što ona točno misli. Riječ „Crkva“ može izazvati različite asocijacije, misli i predodžbe. Neki misle na izvanjsko, na instituciju, organizaciju Crkve. Drugi misle na nositelje služba, na Vatikan, na župnu zajednicu, na određene grupe i pokrete. Drugi opet misle na poruku, zapovijedi... Kad je jasno na što naša osoba oikosa misli, tada možemo pitati: „Kako si došao do toga suda?“ „Što si doživio?“ A zatim: „Sada razumijem da...“

Zatim možemo u kritici tražiti „zlatno zrno“. Ako moja osoba oikosa, primjerice grdi seksualni moral, mogu reći: „Vidim da ti je stalo do dobra i od osjećaja krivnje slobodna doživljaja seksualnosti.“ Ili kod položaja žene u Crkvi: „Brineš se... da žene svoje mjesto i svoje dostojanstvo imaju i u Crkvi.“

Daljnji se korak može sada sastojati u tome da pripovijedam o vlastitim iskustvima i upozorim na ono zbog čega sam došao do jednoga drugog načina gledanja. Pritom možemo promijeniti perspektivu i našoj osobi oikosa reći: „Često se pitam koliko Isus danas mora trpjeti zbog svoje Crkve!? Svoju zadaću ne vidim u tome da kritiziram i da hoću znati bolje, nego da činim bolje. Tako se pitam: Koje bi moje ponašanje s obzirom na župnu zajednicu, na ovu ili onu situaciju Isusa veselilo?“

Ova promjena perspektive – razmišljati polazeći od Isusa – vodi u novi način gledanja. Mi tada gledamo na Krista koji djeluje i susreće nas u sakramentima. Prepoznajemo Krista koji nam služi u svojim poslanicima, nositeljima službi. Gledamo na Krista koji nas hrani u liturgiji. Počinjemo ljubiti Krista u Crkvi i njemu – a time i braći i sestrama u vjeri – služiti.

Koraci za praksu (6)

1. Što mi je pomoglo u novome gledanju prema Crkvi?

---

2. „Crkva je ... moja majka. A majku se ne tuče“ (Karl Rahner, teolog). Što osjećam kad se Crkvu nemilosrdno kritizira?

---

3. Kako bi mogao izgledati sljedeći korak prema župnoj zajednici (Crkvi) za ljude s kojima sam na putu? U kojim bi grupama mogli oni naći zavičaj i služiti svojim darovima?

---

4. S kojim kritičnim (odbijajućim) pitanjima prema Crkvi sam se susreo?

---

5. Uzmi jedan primjer (kod četvrtoga navedenog pitanja) i formuliraj koristan odgovor.

Dopunski tekstovi uz – Pronaći zavičaj

Kršćanska je vjera obilježena iznenađenjem da je Bog postao čovjekom, a time je postao i dodirljiv. U čovjeku Isusu iz Nazareta k nama dolazi Bog. On je uzeo tijelo i tako se u svemu solidarizirao s našim čovječtvom.

Ova blizina i dodirljivost Boga u Isusu iz Nazareta njegovom smrću nije razorena. Samo je zadržala nov oblik, jer Isus je iz smrti ustao i živi nevidljivo dalje. Bog mu je stvorio novo tijelo, u sestrama i braći koji su mu se otvorili i u krštenju s njim povezali. U njima on živi i djeluje dalje. Tako je nastao novi organizam, novo tijelo: Tijelo Isusa Krista.

Inkarnacija (upućenje) Boga po Crkvi se na stanovit način nastavlja, jer njemu (Isusu Kristu) Otac „*sve podloži pod noge, a njega postavi – nad svime – Glavom Crkvi, koja je Tijelo njegovo, punina Onoga koji sve u svima ispunja*“ (Ef 1,22-23). U tome Tijelu djeluje Isus vlašću i autoritetom.

Most do župne zajednice

Ako je osoba oikosa rekla Da Isusu Kristu, put ide dalje. Malo pomalo upoznaje naša osoba oikosa mrežu odnosa Tijela Isusa Krista, Crkve. Ovo poznavati i naći zavičaj u Crkvi biva različito. Često se ovo događa najprije u jednoj vjerničkoj grupi. Ondje je novi član dobrodošao i prihvaćen takav kakav jest. Grupa će prema ovome novom članu imati obzira da ne bude preopterećen. To se može pokazati u temama, u govoru (bez teološki strana ili domaćega jezika) i u molitvi.

U grupi osoba oikosa iskusuje nove odnose prijateljstva. „Kršćanska mreža odnosa“ se proširuje. A time malo-pomalo dolazi do nečega novog na vidiku, jer članovi male grupe pripadaju Crkvi i angažiraju se u mjesnoj župnoj zajednici. To osobu oikosa stavlja pred novi izazov: odnos prema Crkvi.

Možda će postaviti pitanja ili pak izreći i nerazumijevanje i razočaranja zbog Crkve: Kako možeš (ti tako silan tip) pripadati ovoj Crkvi? Tada se od nas traži da joj prokrčimo put do Crkve korisnim tumačenjima, osobnim svjedočenjem i svojim hodom s njom.

Izrazi li osoba oikosa želju da dođe na bogoslužje na koje dolazi grupa, treba paziti na način i ozračje bogoslužja. Ako je to euharistijsko slavlje, tada ćemo joj u prvome redu objasniti o čemu se radi. Reći ćemo joj kada će sjesti, ustati i kleknuti i zbog čega. Nadalje ćemo razgovarati o primanju pričesti.¹⁰ Na kraju ćemo osobu oikosa pitati kako se osjećala, što je za nju bilo teško i želi li eventualno ponovno doći.

Probudi li se kod osobe oikosa zanimanje razumjeti nešto više o Crkvi i sakramentima, pobrinut ću se za dobru lektiru.¹¹ A zatim ću opet u nekoj prilici pitati i prema potrebi dati potrebna tumačenja.

Reflektirati o vlastitim iskustvima

Hoćemo li našu osobu oikosa dovesti do mjesne Crkve a time i do svesvjetske – katoličke Crkve, može naš odnos prema Crkvi biti za nju utisnut u pamćenje. Zato je dobro posvijestiti si naša iskustva i obilježenosti Crkvom: Koje osobe ili događaji su meni u vezi s Crkvom bili važni? S kojim osobama povezujem Crkvu? Kako doživljavam ove ljude?

Da bismo spoznali moguće obilježenosti i sudove, možemo se pitati: „Koji se osjećaji u meni „javljaju“ kad primjerice čujem riječ „papa“? Jesu li to osjećaji radosti, ljubavi, ponosa, divljenja, ili se u meni javljaju više osjećaji kao ljutnja, odbijanje, neraspoloženje?

Važno je prepoznati te obilježenosti. Jer bez tih spoznaja teško će započeti proces ozdravljenja ili nove orijentacije. Ne može rasti i objektivni način gledanja niti je moguće živjeti zdrav identitet s

---

¹⁰ Pokaže li ovaj razgovor da primanje pričesti nije primjereno, solidarno ćemo ju u tome pratiti. Gdje je primjerice uobičajeno da i odrasli koji nisu primili svetu pričest, pođu naprijed i prekrize svoje ruke na prsima i primaju blagoslov, iz solidarnosti s njima ćemo i mi to učiniti ili nećemo ići na pričest.

¹¹ Prikladan hrvatski prijevod rukopisa: „Krist u Crkvi. Otkriti blago katoličkoga.“

Crkvom. Tijekom svoga života moramo steći kritički odmak prema našem odgoju i njegovim vrijednostima. Samo tako možemo otkriti i živjeti svoje vlastite vrijednosti. U ovome procesu možemo postati svjesni i toga što u Crkvi tražimo.

Vlastita loša iskustva s predstavnicima Crkve mogu u nama uzrokovati povrjede. Ovamo mogu pridoći i osobne poteškoće s posve konkretnom praksom ili situacijom na licu mjesta, u vođenju biskupije ili u Rimu. To dovodi i do osobnoga pitanja: Koliko sam ja udomaćen? Koja pitanja u vezi s crkvenim naukom ili praksom Crkve sam imam? Ima li smjernica s kojima se teško nosim i koje ne razumijem, jer bolno dodiruju vlastiti život ili život drugih. Ovdje je pomirenje s Crkvom proces koji nije uvijek jednostavan.

Još jedna napomena: U našem ponašanju s osobom oikosa naučili smo ozbiljno uzeti ne samo izrečeno, nego i ono što nju u vezi s ovim izričajem muči. Time se uvijek događa promjena položaja. Stavljamo se u situaciju drugoga i pokušavamo iz njegove optike shvatiti situaciju. Isti stav može nam u stanovitim okolnostima pomoći da bolje razumijemo izričaje crkvenoga vodstva: Što motivira Papu, biskupa, Crkvu u vezi s ovim izričajem? Što je njihova namjera i cilj?

U reflektiranje o Crkvi spada bitno pitanje: Što mi je po Crkvi sve darovano? Razmislimo li, možemo puno toga otkriti: Biblija, vjera, uzori (sveci), zajednica, sakramenti... i još puno više. Jesam li za to zahvalan?

Razmatramo li o svojim vlastitim iskustvima s Crkvom, otkrit ćemo da je ljubav prema Crkvi i nutarnji Da istinama Crkve put rasta. Sam Isus govori o jednome takvom procesu: „*Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi. No kada dođe on – Duh istine – upućivat će vas u svu istinu*“ (Iv 16,12). Ovdje se pokazuje: usvajanje i spoznaja istine napreduje korak po korak.

Crkva – sveopći zavičaj

Crkva je više od naših predodžbi, od naše kulture i od naših iskustava. Na to upućuje pojam „katolički“: Crkva je sveopća jer

uključuje sve koji nasljeđuju Isusa Krista. U njoj imanju mjesta svi jezici i kulture i različitost pokreta i zajednica.

Tako postoje različiti vidljivi oblici zajednica: redovi, duhovni pokreti, kućne grupe, biblijski i molitveni kružoci, grupe služenja, savjeti, inicijativne grupe, grupe za samopomoć i još mnoge druge. Postoje različita duhovna usmjerenja od kojih svako iz obilja Crkve pije na svome vlastitom izvoru.

Tada možemo svoju osobu oikosa dovesti samo do onih izvora na kojima sami pijemo. Budući da je svatko samo jedan ud na Kristovu Tijelu, nitko ne može dati svima sve. Za daljnji rast treba naša osoba oikosa iskustva i potporu kršćana blisku njihovu svakodnevnome životu. Na takve osobe ćemo ih dalje upućivati. To je Crkva.

Dopunski tekstovi uz – Ljubiti Krista u Crkvi

U razgovoru s osobom oikosa o Crkvi treba razumjeti što ona povezuje s riječju „Crkva“ i koja je iskustva s „Crkvom“ stekla.

Što se misli pod „Crkva“

Riječ „Crkva“ može u nama izazvati posve različite asocijacije, misli i predodžbe. Kad netko pita: „Ideš li u crkvu?“ – tada se pod „Crkva“ misli na bogoslužje. S „Crkvom“ povezuju neki priredbe, crkvene prodaje, grupe mladih, itd.

Drugi kod riječi „Crkva“ misle na crkvene službenike. „Crkva“ su župnici, biskupi, Papa, katehisti, monasi i redovnice, rimska kurija itd...

Drugi opet pod time razumiju konfesije: postoji katolička, evangelička, metodistička, anglikanska Crkva, slobodne crkve i najrazličitije crkvene grupacije.

Za druge je Crkva kulturno dobro našega društva. Postoje neki povodi kad se posjećuje crkvu i cijeni njezine obrede: kod krštenja, prve pričesti, krizme, vjenčanja i sprovoda. Da, ponekad i o Božiću, jer je važno promicati božićno raspoloženje.

Za druge je Crkva od arhitektonskoga ili umjetničko-povijesnoga značenja. Oni se dive mnogim krasnim građevinama sa svim umjetnički oslikanim prozorima, mnogim krasnim slikama i nebrojenome vrijednom umjetničkom blagu. Za mnoge je prije svega i veliko bogatstvo crkvene glazbe izvor duševne radosti.

Kad osoba oikosa govori o „Crkvi“ korisno je uzvratiti pitanjem što pod time misli. Tada možemo bolje razumjeti koje iskustvo s Crkvom povezuje.

Crkva je ljudska i božanska

Za razumijevanje Crkve može poslužiti i sljedeća usporedba: Crkvu je moguće usporediti s osobom. Kod osobe vidimo najprije ono izvanjsko koje nam djeluje simpatično ili više nesimpatično. Ali ono bitno čovjeka – njegova duša, njegovo srce, njegova bit – nije vidljivo. Ovo se daje usporediti i kod Crkve. To je njezina duša, njezina najnutarnija tajna.

Crkva ima ljudski vidljivu stranu po ljudima koji pripadaju Crkvi. S nama ljudima ima Crkva stoga sve slabosti, pogriješke i treme koje tvore naš ljudski život. Tako je Crkva uvijek i Crkva grješnika. Ovu mračnu, ljudsku stranu Crkve često osjećamo na samima sebi i na mnogočemu što nas na Crkvi i u Crkvi smeta.

Poslije propovijedi dođe jedan slušatelj župniku i kaže: „Jednostavno se ne mogu odlučiti pristupiti nekoj meni poznatoj zajednici, jer u svakoj zajednici vidim toliko nesavršenosti.“ Nato župnim odgovori: „Prijetelju, u pravu si, ni jedna zajednica nije savršena; a i kad bi pronašao savršenu zajednicu, odbila bi primiti te, jer čim bi te primila, prestala bi biti savršena.“

Tijelo Isusa Krista, Crkva, ima i božansku nevidljivu stranu, Isusa Krista koji je Glava toga Tijela. On nije samo Glava svoje Crkve, on je bit, duh i život Crkve.

Važno je da se Isusovu Duhu, Duhu Svetomu otvorimo i dopustimo mu da djeluje. Ovo vrijedi za Crkvu na čitavome svijetu kao i za svaku zajednicu i sve zajednice. Gdje se pred njim iznutra zatvorimo, gdje slijedimo svoje vlastite predodžbe, gdje hoćemo provesti svoje vlastite planove, tu svaka zajednica gubi na životnosti.

Samo Duh Sveti čini Crkvu životnom. Samo po ovoj snazi postajemo životni udovi ovoga Tijela koji šire radost i sposobni su oduševljavati. Nosivi misterij (tajna) Crkve jest i ostaje Isus Krist u Duhu Svetomu.

Vidjeti Krista u Crkvi

Svoju osobu oikosa pokušavamo dovesti do tajne Crkve pozivajući ju da u „vidu ima Krista“. Ako svoju optiku više ne

usmjeravamo samo na izvanjsku haljinu nego na osobu u toj haljini, tada ćemo moći Krista otkriti i to:

- *Krist u Bibliji*: Kad čitamo ili slušamo Bibliju, ne radi se samo o više ili manje zanimljivim tekstovima. Nego se radi o tome da preko riječi Svetoga pisma slušamo Isusa Krista.
- *Krist u sakramentima*: U sakramentima djeluje i čini Isus Krist. Tako kaže Drugi vatikanski koncil: „On je prisutan u snazi svojih sakramenata, tako da kad netko krsti, sam Krist krsti“ (Konstitucija o liturgiji, 7).
- *Krist u poslanicima*: Isus je rekao svojim učenicima: „*Tko vas sluša, mene sluša, tko vas prezire, mene prezire...*“ (Lk 10,16). Isus je prisutan u svojim opunomoćenicima i govori preko njih.

Tako se naklon pred Papom ne odnosi na čovjeka koji vrši ovu službu, nego na Isusa Krista u njemu. Isto tako kad se u svečanoj liturgiji kadi Bibliju, svećenika ili narod, time se iskazuje čast Kristu prisutnome u stvarima i osobama.

- *Krist u karizmama*: U Crkvi djeluje Isus Krist snagom svoga Duha i danas na različite načine. On djeluje u spoznajama, u snažnim riječima, djelima koja pomažu i ozdravljaju. U karizmatskim ljudima objavljuje Isus šarm Duha Svetoga.
- *Krist u svecima*: Sveci nisu nikakve izvanredne osobnosti čijim bismo se ljudskim sposobnostima mogli diviti. Nego u njima živi Krist, kroz njih zrači njegova snaga, njegova radost i ljubav.
- *Krist u liturgiji*: U liturgiji se ne radi u prvome redu o organiziranim i lijepim bogoslužjima, nego o susretu s Uskrsnulim. Glavni koji djeluje jest Isus Krist u Duhu Svetomu. Oblikovati liturgiju znači stoga supomagati da Isus Krist može snažno djelovati!

Ljubiti Crkvu

Kad gledamo Krista u Crkvi, možemo biti povedeni još jedan korak dalje – naime: Crkvu ljubiti Isusovim srcem. Što to znači može nam pokazati sljedeći doživljaj oca isusovca Marija von Galli:

Prije pola godine trebao sam u Düsseldorfu govoriti na temu: „Ođvažnost biti Crkva“. Vrlo intenzivno sam se spremao, ali iz toga nije proizišlo ništa uporabivo. Zatim sam nenadano dobio mig „odozgor“.

Već sam bio u vlaku u smjeru sjevera. U moj kupe ušao je čovjek, pojam elegancije. Kako je bio odjeven! Njegov njemački bio je bez naglaska, jezik savršen i školovan. Kasnije sam ga isto tako savršeno čuo govoriti i na drugim jezicima. Pitao sam se tko je taj gospodin. Divio sam se jer je djelovao toliko prirodno, ničega glumljenoga, ohola na njemu nije bilo.

Kasnije je ušla žena koja ga je očito pratila. Bila je puka suprotnost, grozna žena; malena, i odvratna! Kosa potpuno zanemarena, nenjegovana i zamršena. Sjela je naprama meni, to jest nije sjedila normalno, nego neotesano. Vidio sam joj prste, vido sam njezine zube... Djelovala je tako nesimpatično i odbojno da sam namjerno zatvarao oči. Ali gospodin je prema njoj bio pun prave srdačnosti. Kad je prolazio konobar, kupio joj je piće i predao joj – kraljici se ne bi moglo ljepše predati. Kasnije joj je donio jelo i servirao nenadmašivo uljudno. Bilo je jednostavno nevjerojatno. Pitao sam se za razlog ovoga dubokog poštovanja – je li to bila ljubav?

Kasnije smo se mi muškarci susreli na hodniku i gledali van kroz prozor. Neko vrijeme nismo ništa govorili, ali zatim nisam mogao ne opaziti: „Na neki način se mora njoj pridonijeti malo ugleda“. Rekao sam to više za sebe. A on je isto tako tiho odgovorio: „U pravu ste, ali joj se to ni na koji način ne smije nametati izvana. Ona to mora živjeti iznutra. I uvjeren sam da će to jednoga dana i uspjeti.“

Još pomalo zbunjen sjeo sam opet u svoj kupe. Tada, odjednom mi je prošlo kroz glavu: Pa upravo je to tvoj problem! O tome moraš govoriti večeras! Ta „žena“ slika je Crkve! A taj plemeniti čovjek se dade usporediti s Isusom Kristom! Sada sam točno znao što trebam

reći. Čak i ako svi slušatelji imaju iznijeti tisuću razloga protiv Crkve, reći ću: „Možete i dalje tako kritizirati, ali jedno ostaje čvrsto i neoborivo – Isus ljubi ovu Crkvu. I to je za mene povod da ju i ja ljubim. On ju ljubi, ona je njegova Crkva, ona je njegova izabranica!“

Produbljujući tekstovi iz „Evangeli nuntiandi“

47. Osim toga, nikad nećemo dosta istaknuti da se evangelizacija ne iscrpljuje u propovijedanju i vjeronaučnoj poduci. Ona, naime, mora zahvatiti sam život: naravni život kojemu daje posve novi smisao zahvaljujući evanđeoskim vidicima koje mu otvara, i nadnaravni život koji nije nijekanje naravnog života, već njegovo pročišćenje i uzdignuće.

... Ipak je točno da je dijeljenje sakramenata u nekim slučajevima, kad naime nema čvrsta oslonca u katehezi o tim sakramentima i u katehezi općenito, dobrim dijelom lišeno svoje djelotvornosti. Doista, uloga je evangelizacije da tako odgaja u vjeri kako bi svaki kršćanin doživljavao sakramente uistinu kao sakramente vjere, a ne da ih prima pasivno ili da ih samo podnosi.

15. Kada u Novome zavjetu čovjek čita o početcima Crkve, prateći korak po korak njenu povijest te kako ona živi i djeluje, vidi da je ona uz navještanje evanđelja vezana onim najdubljim u svome biću.

Evangelizacijskim djelovanjem Isusa i Dvanaestorice Crkva se rađa. Ona nastaje kao redoviti, željeni, najizravniji i najuočljiviji plod toga djelovanja: „Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode“ (Mt 28,19). A „oni, prigrlivši riječ, krstiše se te im se u onaj dan pridruži oko tri tisuće duša... Gospodin je pak danomice zajednici pridruživao spasenike“ (Dj 2,41-47).

A kad je Crkva rođena iz poslanja, Isus je također šalje. Dok se

Gospodin slave vraća k Ocu, ona ostaje u svijetu. Ostaje kao sumračan i u isto vrijeme presjajan znak nove Isusove nazočnosti, znak njegova odlaska i njegova ostanka. Njegov produžetak i njegovo nastavljanje. No, prije svega, pozvana je nastaviti njegovo poslanje i njegovu ulogu navjestitelja evanđelja...

Crkva navjestiteljica evanđelja počinje evangelizirati samu sebe. Kao zajednica vjernika, zajednica življene i priopćavane nade, zajednica bratske ljubavi, neprestano sluša što mora vjerovati, koji su razlozi njezine nade, o novoj zapovijedi ljubavi. Kao Božji narod uronjen u svijet i često napastovan od kumira, uvijek osjeća potrebu da čuje kako se razglašuju veličanstvena djela Božja preko kojih se obratila Gospodinu, da bi je on ponovno sazvaio i ujedinio. Jednom riječju to znači da ona uvijek osjeća potrebu evanđeoskog navještanja ako želi ušćuvati svoju svježinu, poletnost i snagu za naviještanje.

Crkva koja je poslana i sama evangelizirana šalje navjestitelje Radosne vijesti. U njihova usta ona stavlja Riječ koja spašava, tumači im poruku koju čuva, daje im punomoć koju je sama primila i šalje ih da propovijedaju. Ne sebe ili svoje osobne ideje, nego evanđelje kojemu ni ona ni oni nisu gospodari i neograničeni posjednici da bi njime raspolagali po vlastitu nahođenju, već su službenici koji ga moraju prenijeti u najvećoj vjernosti.

82. Veseli nas da tu želju možemo izručiti u ruke i srce Presvete Djevice Marije, Bezgrješne, na ovaj dan koji joj je osobito posvećen, o desetoj obljetnici završetka Drugoga vatikanskog koncila. Na prvome koraku evangelizacije pod djelovanjem Duha Svetoga, ujutro prvih Duhova, ona je predvodila u molitvi: neka ona bude Zvijezda vodilja uvijek nove evangelizacije koju Crkva, poslušna zapovijedi svoga Gospodina, mora promicati i izvršavati, osobito u ova tako teška vremena, koja su ujedno tako puna nade!

Bilješke:

Zaključne misli

Na jednoj opasnoj obali prije dosta vremena nekoliko ljudi sagradilo postaju za spašavanje za brodolomce. Ovoj postaji za spašavanje pripadao je samo jedan čamac. S njime bi se mlada, hrabra momčad odvažila uvijek iznova, danju i noću, isploviti na more da bi spasila brodolomce. Nije potrajalo dugo i ova je uporišna točka brzo postala poznata posvuda. Mnogi od spašenih, ali i drugi ljudi iz okolice bili su spremni siromašnu postaju podržati novčano. Broj pokrovitelja je rastao i rastao. Novcem koji su dobivali izgrađena je postaja za spašavanje u omiljeno mjesto zadržavanja i služila je naposljetku ljudima kao neka vrsta kluba. Sve više članova momčadi odbijalo je sada isploviti i spašavati brodolomce. Uopće se nisu htjeli baviti službom spašavanja, jer je ona bila neugodna i sprječavala normalni promet u klubu.

Nekoliko hrabrih koji su zastupali stajalište da spašavanje života njihova prvotna zadaća, odvojili su se od njih. Nešto dalje počeli su skromnim sredstvima graditi novu postaju za spašavanje. Ali i ona je nakon nekoga vremena doživjela istu sudbinu. Njezin dobar glas brzo se proširio. Bilo je novih dobrotvora i nastao je novi klub. I tako je došlo do osnivanja i treće postaje za spašavanje. Ali i ovdje se ponovila ista priča.

Tko danas posjeti ovu obalu, naići će u ulici uz obalu čitav niz ekskluzivnih klubova. Obala je još uvijek za mnoge brodove kobna; samo većina se brodolomaca utopi.

Toliko pripovijest: I danas se u našem društvu „utapaju“ mnogi ljudi. Oni ne poznaju spasonosnu snagu evanđelja (usp. Rim 1,16) i ozdravljajuću zajednicu Crkve. I – nismo li mi u Crkvi i sami postali nadaleko poznat klub u kojemu se najviše vremena brinemo za nutarnje uređenje? A nije li spašavanje ljudi zadaća našega srca, naše prvenstvena zadaća?

I: U jednoj postaji za spašavanje postoje različite službe. Ne mora svatko isplovljavati. Ne mora svatko zbrinjavati spašene. Ne mora svatko kuhati za sve. Ne mora svatko trenirati i motivirati momčad. Ne mora svatko brinuti za sigurnost čamca. Ne mora svatko postaju održavati u redu. Ne mora svatko pribavljati novac. Ne mora svatko koordinirati mnoge službe. Ali svaku službu mora obavljati neka od tih osoba.

U ovoj – vašoj – službi u zadaći evangelizacije želimo vam radostan Da, odvažnost, snagu i radost.

Korisna literatura

Uz četvrti korak:

Trpjeti – čemu? Biblijski poticaji za nadvladavanje trpljenja. Zašto? Iza ovih pitanja stoji često egzistencijalna nevolja: Kako nadvladati trpljenje? Knjiga pokazuje kako u povezanosti s Isusom i iz nezamisliva trpljenja može izrasti blagoslov. Za sve koji u iskustvima trpljenja traže pomoć ili žele pomoći drugima.

Čemu živim? Meditativno i jasno – opremljeno lijepim slikama u boji – ovdje se upućuje na odgovore koji pomažu smisleno oblikovati vlastiti život.

Reinkarnacija ili vjera u uskrsnuće. Stručno i informativno ovdje se, polazeći od kršćanskoga gledanja pokazuje na razliku između vjere u uskrsnuće i reinkarnacije. Knjižica služi svima koji za sebe traže više jasnoće ili žele pratiti druge tumačeći im. Hoće probuditi radost uskrsnuća.

Uz peti korak:

Kako vjera donosi rod. Etape i krize u duhovnome životu. Vjera hoće zračiti, donositi radost i plod! Ovo se događa ako odnos s

Bogom u svim fazama života – i u krizama i razočaranjima sazrijeva i raste dalje. Na to ohrabruje ova knjižica koja daje vrijedan uvod i orijentaciju za duhovni život.

Uz šesti korak:

Krist u Crkvi. Otkriti blago katoličkoga. Polazeći od Biblije daje ova duhovna knjiga sveobuhvatan uvid u razumijevanje katoličke vjere. Iznose se mnogi povijesni razvoji. Na mnoga pitanja – i u vezi s katoličkim gledanjem – daju se lako razumljivi odgovori. Riznica za sve koji hoće znati više i otkriti katoličko blago. 280 stranica s 49 slika u boji.

Zaključna misao

Jedna stara legenda pripovijeda: Isus se vrati u nebo. Anđeli su vidjeli rane njegove muke i smrti na križu. Bili su jako pogođeni.

Tada će mu anđeo Gabriel: „Gospodine, kako si morao dolje za ljude trpjeti!“ „Da“, kaže Isus. Anđeo je zatim dalje pitao: „A znaju li svi ljudi koliko si ih ljubio, i što si za njih učinio?“ „O ne“, odvrati Isus, „još uvijek ne. Sada tek nekoliko ljudi u Palestini znade o tome.“

Gabriel će nato: „A što si učinio da to svi iskuse?“ Isus odgovori: „Zamolio sam Petra, Jakova, Ivana i još neke muževe da čitav svoj život ulože u to da drugim ljudima pripovijedaju o meni, sve dok ljudi u najudaljenijim krajevima ne iskuse što sam za njih učinio.“

Gabriel pogleda zdvojno Isusa jer je znao za slabost ljudi. Zato reče: „Da, ali što će se dogoditi ako ljudi ondje dolje u dvadeset i prvome stoljeću ne budu više ništa o tebi pripovijedali? Nećeš li promijeniti svoj plan?“ Isus tada pogleda Gabriela vrlo ozbiljno i kaže: „Neću promijeniti svoga plana. POUZDAJEM SE U NJIH.“

Sadržaj

Umjesto uvoda

Naputci u vezi s ovim materijalom za tečaj

Prvi korak:

Jačati vlastitu inicijativu – otvoriti srce

Ljubav prema ljudima

Isusova ljubav

Isusov nalog

Koraci za praksu (1)

Dopunski tekstovi uz – Jačati vlastitu inicijativu

Novo gledanje

1. Nedostaje nešto dragocjeno

2. Vrijedno svakoga truda

3. Radost zbog pronađenoga

Isusova ljubav u nama

Isusov nalog i moguće reakcije

Dopunski tekstovi uz – Otvoriti srce

Razmatranje vlastitih odnosa

Staviti na srce

- Ljudi u situacijama obrata
- Ljudi koji iskusi trpljenje
- Ljudi „koji traže“

Produbljujući tekstovi iz „Evangelii nuntiandi pape Pavla VI.

Drugi korak:

Graditi mostove – biti blizu služenjem

Biti Isusov ugodan miris
Upustiti se u potrebe
Pokazati zanimanje – služiti

Koraci za praksu (2)

Dopunski tekstovi uz – Graditi mostove

Ljubav evangelizira
Isus i majke
Isus i slijepac

Dopunski tekstovi uz – Biti blizu služenjem

Uživjeti se
Produbiti odnos
Opasnost pri služenju

Produbljujući tekstovi iz „Evangelii nuntiandi pape Pavla VI.

Treći korak:

Boga unijeti u igru – svjedočiti

Suosjećajan razgovor
Osloboditi dobro
Svjedočiti o iskustvima Boga

Koraci za praksu (3)

Dopunski tekstovi uz – Boga unijeti u igru

Susret sa Šimunom i grješnicom: Lk 7,36-50
U kritičnoj situaciji: Lk 10,25-29

Dopunski tekstovi uz – Svjedočiti

Dva oblika svjedočenja
Pomoć pri svjedočenju

Učinak svjedočanstva

Produbljujući tekstovi iz „Evangelii nuntiandi pape Pavla VI.

Četvrti korak:

Upustiti se u pitanja – dovesti do susreta s Isusom

Skrivena žed

Dovesti do susreta

Izreći poziv

Koraci za praksu (4)

Dopunski tekstovi uz – Upustiti se u pitanja

Moći otvoriti pitanja

Nutarnji stav pri razgovoru

Poštovanje slobode

Razumjeti središnje sadržaje

Dopunski tekstovi uz – Dovesti do susreta s Isusom

Upustiti se u susret s Isusom

Razumjeti što se događa u drugome

Razumjeti što se događa u meni

Konkretni koraci

- Osobna molitva
- Tečaj o vjeri
- Bogoslužje blagoslivljanja

Produbljujući tekstovi iz „Evangelii nuntiandi pape Pavla VI.

Peti korak:

Postati odrastao u vjeri – donositi rod

Početak prijateljstva s Kristom

„Promjena gospodstva“ i ispunjenje Duhom Svetim

Donositi bogat rod

Koraci za praksu (5)

Dopunski tekstovi uz – Postati odrastao u vjeri

Vjera je više od religioznosti

„Čvrsta točka“(Točka praska)

„Promjena gospodstva“ – Krštenje
Ispunjenje Duhom Svetim – Krizma (poslanje)

Dopunski tekstovi uz – Donositi rod

Tri obraćenja
Faze puta u pregledu

Produbljujući tekstovi iz „Evangelii nuntiandi pape Pavla VI.

Šesti korak:

Pronaći zavičaj – Ljubiti Krista u Crkvi

Novi zavičaj
Biti most
Od kritike do ljubavi

Koraci za praksu (6)

Dopunski tekstovi uz – Pronaći zavičaj

Most do župne zajednice
Reflektirati o vlastitim iskustvima
Crkva – sveopći zavičaj

Dopunski tekstovi uz – Ljubiti Krista u Crkvi

Što se misli pod „Crkva“
Crkva je ljudska i božanska
Vidjeti Krista u Crkvi
Ljubiti Crkvu
Zaključna misao
Zaključne misli

Produbljujući tekstovi iz „Evangelii nuntiandi pape Pavla VI.

Korisna literatura

